Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 124 | Łódź, Niedziela, 29 maja 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, כ״ג אייר תרצ״ב | № 124

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

שרעקליכע געשעהענישען אין אדען

69 שווער־פערוואונדעטע יודען, דעמאלירטע יודישע געשעפטען

וויצע־קעניג פון אינדיען פעראנטווארטליך פאר די געשעהענישען

לאנדאן, 28. (יט״א טעלעגראפיש). די ענגלישע רעגירונג האט בעאויפטראגט דעם וויצע־קעניג פון אינדיען, וועלכער איז פעראנטווארטליך פאר דער רעגירונג אין אדען, ער זאל צושטעלען אן אויספיהרליכען בעריכט פון די לעצטע בלוטיגע געשעהענישען. די רעגירונג מאכט איהם פעראנטווארטליך, אויב די געשעהענישען וועלען זיך איבערחזר'ן.

לאנדאן, 28. (יט״א טעלעגראפיש). לויט די לעצטע ידיעות פון אדען, זענען ביי די לעצטע קאמפען פערוואונדעט געווארען 69 יודען. פיל פון זיי שטערבליך. די קאמפען האבען זיך אנגעהויבען דעם 25־טען און האבען זיך איבערגעחזרט דעם 26־טען מאי. פיל יודישע געשעפטען זענען דעמאלירט געווארען. די פאליציי האט ערשט אין אווענד בעהערשט די לאגע. 70 מאן זענען אַרעסטירט געווארען, איבער די גאסען פאהרען ארום שטארקע פאליציי־פאטרולען אויף געפאנצערטע אויטאס.

הגם די לאגע איז בעהערשט, איז די שטימונג ביי די יודען א געשפאנטע.

יעדער פאטער
יעדע מוטער
יעדעס קינד

פאר דער „יתומים־וואך"

שפענדעט מארגען, מאנטאג, דעם 30־טען מאי פאר די אומגליקליכע יתומים!

דעם טיפסטען בייליד דריקען מיר אויס אונזער חשוב'ן פערוואלטונגס־מיטגליד ה' **בעריש ליפשיץ**, צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון זיין ליבע טאכטער

הינדע ליפשיץ נ״ע

זייט געטרייסט! המקום ינחם אותך בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

די פערוואלטונג

פון הילפס־פעראיין „תומכי אורחים"

זאל פילהארמאניע נארוטאוויטשא 20.

א בשורה טובה פאר די לאדזער מנגנים!

אויבערקאנטאר ר' גרשון סיראטא אין לאדז!!!

שבת, פ' במדבר שמברכים החודש סיון, 4 יוני 1932, וועט דאווענען פרייטאג צונאכט 8 א זייגער אווענד קבלת שבת, צומארגענס 9.30 פריה

דער וועלט־בערימטער אויבער־קאנטאר ר'

גרשון סיראטא

פאר זיין אפרייזען נאך זיד־אמעריקא (ענגאזשמענט) אויף ימים הנוראים האט בעשלאסען צו קומען נאך לאדז אויף שבת מברכים החודש סיון 4 יוני 1932. די מתפללים פון פילהארמאניע וועלען האבען דעם גרעסטען תענוג און עונג־שבת צו הערען דעם גרויסען יודישען קינסטלער, דעם וועלט־בערימטען העלדען־טענאר. דאס מאל וועט דער וועלט־בערימטער אויבערקאנטאר ר' גרשון סיראטא אויפטרעטען מיט זיינע מתיקות'דיגע הארציגע תפילות, מיט זיין האנגערליכען כפירה־צייליען.

אונ'ם דאווענען בעטייליגט זיך דער לאדזער כאר אונטער דער לייטונג פון דעם יונגען טאלענטפולען דירזשענט הערץ רובין און פראפעסיאנעלער גוט־איינשטודירטער וועלכער וועט אויספיהרען די שענסטע קאמפאזיציעס פון זיין רעפערטואר.

איינטריטס־קארטען זענען ערמעסיגט פון 1 זל. ביז 2 זל.

צו בעקומען: אין קאסע פון פילהארמאניע נארוטאוויטשא 20, ביי ה' ישראל זעלמאנאוויטש עקע פיעטריקאווער און פאלודניאווא (קאנדיטאריי), ביי ה' ישראל וויינבערג נאוואמיעסקא 30 (קאנדיטאריי).

פאר פרויען בעזונדער רעזערווירטע פלעצער.

מאשין־מצות

ווערט געבאקען אלע טאג פרישע און דינע, ווי אויך מצה־מעהל. אייער־פערפעל און סוכארקעס לויט קארלסבאדער סיסטעם

מיר עמפפעהלען צו יעדער צייט אונזערע גוט־בעקאנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראל־בעוואוסטער צוקערביע

נ. וויינבערג

38 פיעטריקאווער 38

טעל. 143-82

ס'ווערען ארויסגעגעבען טעגליך יארסקע מיטאגען פריהשטיקען און אווענדברויטען.

וויכטיג פאר זאכען־פאבריקאנטען

עס ווערט אנגענומען

צו קעטלען

אויף 22 ער קעטעל־מאשינען און אויבערלאקען

רעעלע בעהאנדלונג! ∴ פינקטליכע אויספיהרונג! צוגענגליכע פרייזען! ∴ קומט איבערצייגט אייך!

קילינסקיעגא 49 ביי אובגער

אין קאלאניאל־געשעפט

אכטונג, לעטניקעס!

דער עלטסטער און איבעראל־בעוואוסטער כשר'ער רעסטאראן

פון ה. י. קארא, זאוואדזקא 4

עמפפעהלט צום איצטיגען זומער־סעזאן איהרע גוט־בעקאנטע, בעזונדערע און געשמאקע

מיטאגען פון 50 גר. און 1 זל. אן

ערשטקלאסיגע בעדינונג!

! סענסאציע !

אויפ'ן זומער־סעזאן

באר „קופיעצקי"

6 זאוואדזקא 6

טעל. 149-83

גיט ארויס טעגליך פרישע און געשמאקע

פריהשטיקען, מיטאגען און אווענדברויטען

פון 1.50 זל.

דער בופעט איז רייך פערזעהען מיט אלערליי צובייסען און שניטקעס.

איך עמפפעהל אויף לאגער אלערלעי אין־ און אויסלענדישע ווינען צו קאנקורענץ־פרייזען.

געדענקט, או אמביליגסטען איז נור אין אונזער פירמע.

בעזוכט אונז און איהר וועט זיך איבערצייגען!

3394

„באר ווארשאווסקי"

נאוואמיעסקא 19, אין הויף, טעל. 163-23

נאך א גרויסען רעמאנט איז מיין רעסטאראציע פערברייטערט געווארען און גיט ארויס ערשטקלאסיגע

מיטאגען פון 1.25 זל. און קאלאציעס מילכיגע פליישיגע פון 1 זל. אן

טעגליך טשאלענט, ווערמפלעך מיט קישקע, א פארציע 75 גראשען דאס ריכטיגע גוטע גלאז ביער 15 און 20 גר. פעסלעך ביער פון 7 זל. אן. שבת ווערט געשיקט פעסלעך ביער איבעראל

טעגליך ראדיא און פאטעפאן־קאנצערט

יעדען אווענד אנדערע 25 קאמפאזיציעס פון די בעסטע חזנים. וויכטיג פאר כל יודעי נגן. אינהאבער נתן פארבער.

אנאנסן אין פאלקסבלאט

האבן גרעסטן ערפאלג!

Spółdzielcza Kasa Handlowo-Przemysłowa

z ogr. odp.

Łódź, Nowomiejska 4, tel. 246-95

Konto Czekowe P. K. O. 140-554

ערלעדיגט

אלערליי באנק־אפעראציעס:

דיסקאנטא, אוואנסען, לויפענדע חשבונות, וקלאדען, אינקאססעס אויף גאנץ פוילען, קוויה און פערקויף פון אלערליי מלוכה'שע ווערט־פאפירען און פאנד־בריף.

די קאסע איז טעטיג טעגליך פון 9 ביז 7.

די פערוואלטונג פון דער זעלבסט־פערזיכערונגס־נדן־קאסע האט דעם כבוד איינצולאדען די מיטגלידער און סימפאטיקער, אז מאנטאג, דעם 30־טען מאי ה. י. 7 א זייגער אין אווענד קומט פאר אין לאקאל פון פישער־פעראיין, כאמארסקא 18

די אלגעמיינע יעהרליכע פערזאמלונג.

עס ווערט געבעטען מאסענהאפט צו ערשיינען, דען עס זענען וויכטיגע פראגען צו בעטראכטען ווי אויך וואהלען. די פערוואלטונג פון דער נדן־קאסע.

אכטונג! אכטונג!

דאמען־מאגאזין־שניידער־מייסטער אין לאדז!

היינט, זונטאג, דעם 29 מאי ד. י. 4 א זייגער נאכמיטאג קומט פאר אין לאקאל פון פעראיין פאמארסקא 53

די אלגעמיינע פערזאמלונג

מיט וואהלען פון א נייער פערוואלטונג.

מיטגלידער און נישט־מיטגלידער קענען זיך רעגיסטרירען היינט, זונטאג פון 9 א זייגער פריה ביז 4 נאכמיטאג.

קומט פינקטליך! די פערוואלטונג.

בעמערקונג: אדוו. וויצמאן וועט האלטען א רעפעראט א. ד. ט.: „צי דארפען כאלופניקעס צאהלען שטייער?"

3439

יאפאניש-סאוויעטישע מלחמה

ווערט געהאלטען פאר אונפערמיידליך

יאפאנישע פאפירען געפאלען. — ארעסטען צווישען קאמוניסטען אין כארבין. — ענגלאנד איז אינטערעסירט

פאריז, 28. (ספ. טעל.) די היגע פאליטישע קרייזען פערנעהמען זיך שטארק מיט דער רוסיש־יאפאנישער לאגע. די ידיעות וואס זענען אנגעקומען אין די לעצטע 48 שעה סיגנאליזירען וועגען א שטארקער בעוועגונג פון די יאפאנישע כחות אין מאנדזשוריען, דער דאזיגער אומשטאנד ווערט פערטייטשט אלס אנזאג פון דער קאנצענטראציע פון בוואפענטע כוחות אויף דער סאוויעטישער גרעניץ, צוליב די דאזיגע ידיעות זענען אלע יאפאנישע פאפירען געפאלען אויף פינף פראצענט.

אין דער היגער יאפאנישער אמבאסאדע האט מען ערקלערט, אז יאפאן האט נישט קיין שום שנאה־געפיהלען צו רוסלאנד און וויל זי נישט אטאקירען, אויב די סאוויעטען וועלען נישט איבערנעהמען קיין מלחמה־אפעראציעס אויף אייגענעם איניציאטיוו.

לאנדאן, 28. (ספ. טעל.) קיין כארבין איז היינט געקומען דער ענגלישער געזאנדטער אין כינע לאמפסאן, ער פאהרט פון כארבין קיין לאנדאן, ער וועט זיך אויפ'ן וועג אפשטעלען אין מאסקווע און אפהאלטען עטליכע קאנפערענצען, אויף וועלכע מ'לעגט גרויס געוויכט אין ענגלאנד, בעזונדערס צוליב דער פערשארפטער לאגע צווישען יאפאן און די סאוויעטען אויפ'ן ווייטען מזרח.

כארבין, 2. (ספ. טעל.) די ארטיגע פאליציי האט ארעסטירט ביז פינף הונדערט רוסישע קאמוניסטען ,וועלכע האבען געזאלט ארויסרופען אומרוהען אין מאנדזשוריען, די מערהייט ארעסטירטע האבען געארבייט ביי דער באהן און האבען געהאט אלס ציל צו פערניכטען דאס באהן ־פערמעגען, אויפרייסען די שינעס, די בריקען א.א.וו. די קאמוניסטען פלעגען פון ראטען־פערבאנד בעקומען דינאמיט, פיראקסילין, געוועהר א.א.וו.

טאקיא, 2. (ספ. טעל.) היינט איז פארגעקומען א בעגעגעניש צווישען סאוויעטישען אמבאסאדאר טראיאנאווסקי, און יאפאנישען פרעמיער סאאיטא וועגען דער געשאפענער לאגע צוליב די מיליטערישע אפעראציעס פון דער יאפאנישער ארמיי אין מאנדזשוריע.

מאסקווע, 28. (ספ. טעל.) „טאס" גיט איבער, אז דער יאפאנישער אמבאסאדאר פון בערלין האט אויף אנפראגען פון זשורנאליסטען געגעבען אזא ענטפער:

— די יאפאנישע רעגירונג האט שטענדיג גוט אפטונג געגעבען אז די גערעכטע אינטערעסען פון ראטען־פערבאנד אין צפון־מאנדזשוריען זאלען ווערען אפגעהיט און נישט ליידען, די יאפאנישע רעגירונג האט נישט איינמאל דערקלערט דער סאוויעטישער רעגירונג אז דער איינציגער ציל פון די אפעראציעס פון יאפאנישען מיליטער אין מאנדזשוריען איז נאר בעשיצען די דארטיגע יאפאנישע איינוואוינער און נישט מעהר. מיר זענען איבערצייגט, אז די סאוויעטישע רעגירונג גיט זיך אויך א חשבון פון די אמת'ע כוונות און האט נישט אין דעם פרט קיין שום חשדים, דער ציל פון די קלאנגען אז ס'איז פאראן דא א געפאהר פון א יאפאניש־סאוויעטישען קאנפליקט בעשטייט אדער דערין, וואס מען וויל פראוואצירען אזא קאנפליקט, כדי איהם אויסצונוצען און כאפען פיש אין מוטנעם וואסער אדער — מען האט דערביי עפעס אנדערע פערבארגענע פלענער.

בוקארעשט, 28. (ספ. טעל.) אויפ'ן שווארצען ים האבען זיך אנגעהויבען די גרויסע מאנעווערס פון רוסישען פלאט, אין די מאנעווערס בעטייליגען זיך אויך די אונטערוואסער־שיפען און הידראפלאנען, די מאנעווערס וועלען זיך ציהען א וואך צייט.

מאסקווע, 28. (ספ. טעל.) דא איז פארגעקומען א געשפרעך צווישען סאוויעטישען וויצע־קאמיסאר פאר אויסערן־ענינים קאראכאן מיט דעם יאפאנישען אמבאסאדאר היראטא.

לאנדאן, 28. (ספ. טל.) פון טאקיא איז מען מודיע אז דער סאוויעטישער אמבאסאדאר טראיאנאווסקי האט איבערגעגעבען דעם יאפאנישען אויסערן־מיניסטער א פראטעסט געגען דער פאלשער דערקלערונג פון יאפאנישען אדמיראל נאגאנא אין גענף ,אז די סאוויעטישע רעגירונג האט קאנצענטרירט אין מאנדזשוריען 6 דיוויזיעס פוס־מיליטער.

עסען, 28. (ספ. טעל). די קאמוניסטישע "רוהר עכא" דערציילט וועגען פערשטארקטער פראדוקציע פון קריגס־מאטעריאלען אין אלע רוהר־פאבריקען, אין די כעמישע פאבריקען ארבייט מען אויס גרויסע מענגעס אמאניאק אגיליין, פאסגען, די פאבריק „קייזערשטוהל" פון דארטמונד האט ארויסגעשיקט קיין יאפאן 1 מיליאן 200 טויזענד קילא אמאניאק, א צווייטע פאבריק — 240 טויזענד קילא, און עס קומען אן פון יאפאן ווייטערדיגע בעשטעלונגען.

די שפאנונג אויפ'ן ווייטען מזרח

קארטע פון מאנדזשוריען

גען. האניא, דער יאפאנישער אויבערקאמאנדיר אין מאנדזשוריען

Dr. med. **Haltrecht**

ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און געשלעכטס־קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245־21

נעהמט אן פון 8—11 פריה, 12.30—1.30 מיטאג און פון 5—9 אווענד, זונטאג פון 10—1.

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען.

גמנסיה בת שמנה מחלקות

„בית־אלפנא"

צגלנינה 28, טעלעפ. 176־46

די פערוואלטונג פון גימנאזיום מאכט בעקאנט, דאס די איינשרייבונגען פון נייע שילער אויפ'ן קומענדיגען שול־יאהר אין אלע קלאסען ביז די זיבעטע איינשליסליך, קומען פאר פון 29 מאי ד. י. פון 9 ביז 1 טעגליך.

די איינטריטס־עקזאמענס לויט דעם קלאסען־סיסטעם וועלען זיך אנהייבען שוין דעם 2 יוני.

בעדייטענדע הנחות און סטיפענדיום'ס פאר אוואנסירטע (אין די אלגעמיינע און יודאיסטישע למודים) שילער אין צוזאמענהאנג מיט די פאראויסגעזעהענע גרינדליכע רעארגאניזאציע פון אונזערען לעהר־אנשטאלט אונטער א נייע ליטונג און אין א נייעם מאדערנעם צוגעפאסטען לאקאל.

די פערוואלטונג.

3305

פערשרייבט אייערע קינדער אין די

עלטערן, בארכאוו־שולען!

1) אין דער 7־קל. פאלקס־שול א. נ. פון ב. בארכאוו שרודמיעסקא 7

2) אין דער 7־קל. פאלקס־שול א. נ. פון י. ל. פרץ פלאץ קאשטשעלני 4

די קינדער וואס בעזוכען אונזערע שולען זענען יוצא דעם שול־צוואנג.

ס'ווערען אנגענומען קינדער אין עלטער פון 6 יאהר אן.

די איינשרייבונגען קומען פאר אין די קאנצעלאריעס פון די שולען טעגליך פון 9 ביז 1 פארמיטאג און פון 7 ביז 9 אין אווענד. מ'דארף מיטברענגען דעם קינדס מעטריקע און א פאקען־שיין. דער לעצטער טערמין פון די איינשרייבונגען איז דעם 31־טען מאי 1932.

קוראטאריום פון די בארכאוו־שולען.

9918

7־קל. לעהר־אנשטאלט

בית־תלמוד

א. פאסטערנאק

לאדז, פיעטריקאווער 18

(פילסודסקיעגא 41) טעל. 157־16

7־קל. לעהר־אנשטאלט

„בית־תלמוד שני"

א. פאסטערנאק

לאדז,

39 נאפיורקאווסקיעגא 39

עקזיסטירט פון יאהר תרס"ז.

א בשורה טובה פאר אלע עלטערן פון גייערס ראיאן!

אויפ'ן פערלאנג פון פיל עלטערן אין גייערס ראיאן האבען מיר זיך בעמיהט צום שול־יאהר 1932/33 צו עפענען אין צענטרום פון אויבערדערמאנטען ראיאן אויף

39 נאפיורקאווסקיעגא 39

א לעהר־אנשטאלט מיט א גן־ילדים

אין א גרויסען היגיענישען לאקאל מיט אלע מאדערנסטע איינריכטונגען און די בעסטע פעדאגאגישע לעהר־קרעפטען.

פארלויפיג ביז דער לאקאל וועט זיין רעמאנטירט קומען פאר די איינשרייבונגען פון זונטאג, ד. 29/5 1932 אין דעמועלבען הויז, פראנט אין געוועלב ביי ה' בראנאוויטש, יעדען טאג פון 4 נאכמ. ביז 7 אווענד, ווי אויך א גאנצען טאג אין קאנצעלאריע פון „בית־תלמוד", פיעטריקאווער 18, טעלעפאן 157־16.

3390

די לייטונג.

כשר! וויכטיג! כשר

נייעס צום זומער־סעזאן!

ווילט איהר זיין געזונד?

ווילט איהר עסען געשמאקע און פרישע מיטאגען, פריהשטיקען און אווענדברויטען?

קומט אלע ווי איינער נור אין דעם גוט־בעקאנטען, היגיענישען, כשר'ן

באר „בריסטאל"

4 פאלודניאווא 4

טעל. 151־74

וואו איהר בעקומט צו יעדער צייט די בעסטע

מיטאגען פון 50 אן מיט געפליגעל

אווענדברויטען און פערשידענע

פון 90 גר. אן.

פריהשטיקען צו בעקומען פון 7 פריה אן

קומט און איבערצייגט אייך!

געבעקס פריי! סאלידע בעדינונג!

כ'שיק אפ מיטאגען צו הויזע אהן עקסטרא קאסטען.

כשר! צו דער יודישער בעפעלקערונג! כשר

ווילט איהר עסען א געזונד און געשמאק מיטאג? קומט אלע אין דעם בעקאנטען כשר'ן רעסטאראן פון

מ. פאגעלמאן, ציגעל־נאם 10

טעל. 178־20

וואו איהר בעקומט די בעסטע און געשמאקפולסטע מיטאגען פון 1 זל. 30 אן, פריהשטיקען און אווענדברויטען צו 75 גר. צו יעדער צייט פון 6 פריה ביז 12 ביינאכט. סאלידע בעדינונג.

געבעקס פריי. — דער בופעט איז פערזעהען מיט אין־ און אויסלענדישע געטראנקען, חמשע ציבעלען צו יעדער צייט.

איך דריק אויס מיין מיטגעפיהל דער פאמיליע גאלדבערג צוליב דעם טויט פון זייער אונפערגעסליכער מוטער

נ"ע

פעסע רויזע גאלדבערג

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

צייטונגס־פערקויפער

אברהם יעקב פלום.

די לייטונג פון די

ערשטע ארטאדאקסישע לעהר־אנשטאלטען

„דרכי נעם"

פון גרשון אלי' ליסס

אין לאדז

ערשטער „דרכי־נעם" קילינסקי 50 טעל. 215־26

צווייטער „דרכי־נעם" אל. 1 מאי 20 טעל. 200־43

מאכט בעקאנט, אז עס ווערען אנגענומען איינשרייבונגען פון תלמידים אין אונזערע פערגרעסערטע

לעהר־אנשטאלטען און גן־ילדים'ס

עס ווערט יעצט אויך פערגרעסערט און פערברייטערט די

מתיבתא לתלמוד והוראה

ביי דער מיטווירקונג פון בעוואוסטע בעלי־הוראה. גלייכצייטיג זענען מיר מודיע, אז די

8־קל. גימנאזיאל־קורסען

קאנצענטרירט דורכ'ן קוראטאריום ווערען איצט פערגרעסערט און לויט'ן נייעם שול־אוסטאוו וועלען זיין טעטיג די גימנאזיאל־קלאסען III, IV, V, VI און VII אונטער דער לייטונג און ביי דער מיטארבייט פון בעקאנטע גימנאזיאל־פראפעסארען. אויך מאכען מיר בעקאנט, אז דער

פענסיאן

פאר תלמידים פון דער פרעמד ווערט רעארגאניזירט און וועט זיין אין א ספעציעלען לאקאל אונטער דער לייטונג פון אנ'אנגאזשירטען פאכמאן־ספעציאליסט.

בעמערקונג

מיט גרויס פרייד זענען מיר מודיע די ג' עלטערן, אז צום נייעם שול־יאהר ווערען די מתיבתא לתלמוד והוראה און די 8־קלאסיגע גימנאזיאל־קורסען איבערגעטראגען אין א ניי ספעציעל איינגעריכטעטע לאקאל. איינשרייבונגען ווערען אנגענומען טעגליך פון 9—1 און 4—7 נאכמ. און אויף די 8־קל. גימנאזיאל־קורסען טעגליך פון 4—8 אווענד.

די עקזאמענס הויבען זיך אן כ"ג אייר (29 מאי).

די לייטונג.

אר־בייטער זאלן נישט בעקומען קיין אורלויבן

פאדערונג פון די אינדוסטריעלער צו דער רעגירונג

ווארשא, 28 (טעלעפאניש) ווי מיר דער־וויסען זיך האבען די קרייזען פון די אינדוסטרי־עלער זיך געווענדעט צו דער רעגירונג וועגען אפשאפען דאס היינטיגע יאהר די ארבייטער־אורלויבען.

די אינדוסטריעלער האלטען, אז דאס געבען היי־יאהר די ארבייטער געצאהלטע אורלויבען וואלט פיל פאבריקען געבראכט צו רואין.

ס׳געהען ארום קלאנגען, אז די פראגע ווערט שוין בעטראכט אין די רעגירונגס־קרייזען, מיט דער דאזיגער פראגע האט זיך אויך שוין בנזאלט בעשעפטיגען דער עקאנאמישער קאמיטעט ס׳האנדעלט זיך דא וועגען אויסנוצען א פונקט אין געזעץ, וועלכער ערלויבט : עם ארבייטס־מיניס־טער אין אויסנאהמס־פאלען אפצושאפען די אר־בייטער־אורלויבען, די פראגע איז נאך נישט דע־צידירט, ס׳האנדעלט זיך וועגען בערג־ארבייטער, הטפו ארבייטער און טעקסטיל־ארבייטער.

קיין שום ענדערונגען אין טראקטאט מיט עבר הירדן

לאנדאן, 28 (י. ט. א. טעלעגראפיש). די ענגלישע רעגירונג האט מיטגעטיילט דער רעגי־רונג פון עבר־הירדן, אז זי איז נישט מסכים צו מאכען ענדערונגען אין טראקטאט מיט עבר־הירדן.

הינדענבורגס זוהן בעאיינפלוסט דעם טאטען ער זאל צושטעהן צו די היטלעריסטען

דייטשער פארלאמענט און לאנדטאג זאלען פונאנדערגעלאזט ווערען

בערלין, 28 (י.ט.א. טעלעגראפיש) הינ־דענבורגס זוהן בעמיהט זיך צו בעאיינפלוסען זיין פאטער, ער זאל זיך דערנעהנטערן צו די היטלע־ריסטען. ס׳איז מעגליך, אז די היינטיגע קאנפע־רענץ צווישען הינדענבורג׳ן מיט ברינינג׳ען, זאל ברענגען צו ברינינגס דימיסיע. די בעפעלקערונג אין דייטשלאנד דערווארט דעריבער די היינטיגע קאנפערענץ מיט גרויס שפאנונג. ס׳איז נישט אויסגעשלאסען, אז ס׳זאל פונאנדערגעלאזען ווערען דער פארלאמענט און דער לאנדטאג, און ס׳זאלען פארקומען נייע וואהלען.

60 יודישע הייזער

עפליכע הונדערט יודישע געשעפטען אוועק מיט׳ן רויך

בוקארעשט, 28 (יט״א טעלעגראפיש). אין שטעטעל לערקאן איז אויסגעבראכען א שרעק־ליכע שרפה. 60 יודישע הייזער זענען פארברענט געווארען. איניגע הונדערט יודישע געשעפטען זענען אוועק מיט׳ן רויך. קיין מענשען־קרבנות זענען נישט געווען. יודישע פערמעגענס זענען פארניכטעט געווארען.

מ׳איז חושד, אז די שרפה איז ענטשטאנען פון אנ׳אינטערצינדונג.

פון ניו־יארק קייז ווארשא

אזא רייזע בעהמט אונטער אויף אנ׳אעראפלאן דער פאלאק סטאנליי האוזנער

ניו־יארק 28 (ספ. טעל.) די פוילישע טעלעגראמען־אגענטור מעלדעט, אז נעכטען איז פון ניו־דזשערסי ארויסגעפלויגען אויף זיין אעראפ־לאן דער פוילישער בירגער סטאנליי האוזנער, וועלכער וויל אריבערפליהען דעם אקעאן און פליהען גלייך קיין ווארשא, וואו ס׳וואוינען זיינע עלטערן.

ניו־יארק 28 (ספ. טעל.) דער פליהער סטאנליי האוזנער איז היינט ארויסגעפלויגען איבערן אקעאן קיין ווארשא.

אין ווארשא שמועסט מען, אז האוזנער איז א יוד.

דאר ענדערונגען אין דער רעגירונג

געזאנדטער פאטעק זאל ווערען מיניסטער

ווארשא, 28 (טעלעפאניש) הגם אלע קלאנגען וועגען ענדערונגען אין דער רעגירונג ווערן אפגעלייקענט, שמועסט מען דאך, אז אין דער נאהענטסטער צייט זאלען אזעלכע ענדערונגען פארקומען. דער פוילישער געזאנדטער אין מאס־קווא פאטעק זאל פארנעהמען א מיניסטארען־פארט־פעל, אויף זיין ארט זאל בעשטימט ווערען דער רעדאקטאר פון „גאזעטא פאלסקא״ מיעדזשינסקי. אלס רעדאקטאר פון דער צייטונג זאל בעשטימט ווערען סטפיטשינסקי.

50 באמבעס אין ביטען

האט מען געפונען אין א וואוינונג פון אנ׳ארבייטער

בויטען, 28. (ספ. טעל.) די פאליציי האט בעקומען א ידיעה, אז אין דער וואוינונג פון גרוי־בען־ארבייטער ביעראווסקי אין בויטען געפינט זיך א לאגער מיט אויפרייס־מאטעריאלען.

בעת א רעוויזיע האט מען טאקע דארט געפו־נען פופציג דינאמיט־באמבעס און נאך אנדערע פער שידענע געווער. ביעראווסקי און זיין פרוי זענען ארעסטירט געווארען.

היטלעריסטישע כוליגאנעס שלאגען ווידער יודען

בערלין, 28. (יט״א טעלעגראפיש) פיל יודען האבען היינט געקריגען קלעפ פון די היט־לעריסטישע כוליגאנעס. די כוליגאנעס האבען גע־שלאגען יעדען יוד, וואס זיי האבען געטראפען אין זאאלאגישען גארטען, אויף דער מייערבער־גאס זענען אויסגעהאקט געווארען די שויבען פון אלע יודישע געשעפטען און וואוינונגען.

4 יודישע טוריסטען ווערען ווייטער פערהאלטען אויף דער שיף אין חיפה

ירושלים, 28 (י. ט. א. טעלעגראפיש), נישט קוקענדיג אויף דער אינטערווענץ פון דער „אגענץ״, זענען 4 פון די פערהאלטענע 6 טוריס־טען, נישט אראפגעלאזט געווארען פון דער שיף אין חיפה.

עסטרייכישע פאליציי מיט בלאנקע שווערדען

צעטרייבט א נאציאנאל־סאציאליס־טישע דעמא. סטראציע

ווין, 28. (יט״א טעלעגראפיש). א גרע־סערע גרופע נאצ. סאציאליסטען האט היינט דע־מאנסטרירט פאר דער געביידע פון פארלאמענט. זיי האבען זיך דאן געלאזט איבער די גאסען און געשלאגען די דורכגעהענדע יודען. פאליציי האט די כוליגאנעס פונאנדערגעטריבען מיט בלאנקע שווערדען.

פראטעסטען געגען העכערען דעם שכר־לימוד אין די הויכשולען

ווארשא 28 (טעל.) היינט איז פארגעקו־מען א שטרייק אין די ווארשעווער הויך־שולען געגען העכערען דעם שכר־לימוד, ס׳האבען גע־שטרייקט די סאציאליסטישע און ראדיקאלע עלע־מענטען. די ענדעקעס האבען אגיטירט געגען שטרייק, ס׳זענען פארגעקומען מיטינגען פון די שטרייקענדע, צו קיין אינצידענטען איז נישט געקומען.

אנגעהויבען ויך די לימודים

אין לעמבערגער פאליטעכניקום

לעמבערג, 28 (ספ. טעל.) דער רעקטאר האט פעראָרדענט אנצוהויבען צוריק די לימודים אין פאליטעכניקור רעם היינטיגען מאנטאג.

BAJKA קלאנג־קינא־טעאטער
פראנצישקאנער 31a
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסע מעכטיגע דראמע, וואס שילדערט די איבערלעבענישען פון מענשען אויפ׳ן אינזעל פון פערשיקטע א. ג.
„גאלדהאריגער מלאך״
(Złotowłosy Anioł)
אין די הויפט־ראלען:
M. CZECHOW, KORINNA BELL
אויסערן פראגראם: פראכטפולע אמעריקאנער קאמעדיע.
אנהייב טעגליך 4.30 נאכמ. שבת און זונטאג 12 בייטאג. אויף די 1־טע סעאנסען זענען אלע פלעצער צו 40 און 50 גר.

רעסטעראן
לאדז, נאוואמיעסקא 5
פראנט, 2־טער שטאק
פערשידענע קאמגארנס, ביליצאר, טאמאשאווער און לאדזשר
אויף אנציגער און פאלטענס
ווי אויך די מאדערנסטע דאמען־שטאפען אויף פאלטענס אוי קאסטיומען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
געדענקט נאר
אין פראנט, II שטאק

מיליאנען־אפערע אין ווארשא

די גראפען פאטאצקי און פלאטער זענען בעשווינדעלט געווארען אויף 6 מיליאן זלאטעס

ווארשא, 28. (טעלעפאניש פון אונזער קא־רעספאנדענט). דא איז ענטדעקט געווארען א נייע מיליאנען אפערע, וועלכע ס׳זענען בעגאנגען די ברידער וולאדיסלאוו און משה מעאופאוו. געגען זיי זענען ארויסגעטראטען אלס בעשעדיגטע דער גראף דאמ׳ביק פאטאצקי און גראף פלאטער, וועלכע זענען געפאלען קרבנות פון א שווינדעל אויף 6 מיליאן זלאטעס.

ביידע אריסטאקראטען האבען אונטערהאנדעלט מיט די ברידער מעאופאוו, וועגען קויפען א גרויס גוט אויף די קרעסען. ד יברידער מעאופאוו האבען אבער פארגעלעגט אז די גראפען זאלען בעסער קויפען דעם גאנצען פארטפעל אקציעס פון דער רייכער אקציען־געזעלשאפט „לודוויפאל״. די אקציעס האבען געזאלט קאסטען 6 מיליאט זלאטעס. פא־טאצקי און פלאטער האבען געגעבען ביידע ברי־דער 1 מיליאן 200 טויזענד זלאטעס און אויף דער רעשט איגענע וועקסלען, זיי האבען טאקע בע־קומען די אקציעס פון לודוויפאל. שפעטער האט זיך ארויסגעשטעלט אז דאס זענען אקציעס פון א גייער עמיסיע, וועלכע זענען נאך נישט רעגיסטרירט אזוי אז דעם פאקטישען ווערט האבען די אלטע אקציעס, וועלכע זענען געווען אין גאנץ אנדערע הענד.

ד יברידער מעאופאוו האבען אונטערגעשטעלט ספעציעלע אלגעמיינע פערזאמלונגען, וואס האבען כלומרשט בעשטעטיגט די טראנזאקציע מיט די גראפען.

ביידע ברידער מעאופאוו רייכע האלץ־סוחרים, זענען ארעסטירט געווארען.

שויז היינט
מעלדען מיר א סעריע פון די בעדיי־טענדסטע פילמען, וואס וועלען זיך בע וויזען אויפ׳ן עקראן פון קלאנג־קינא
„CAPITOL״
„עקספרעס פון שאנכאי״
מיט Marlena Dietrich
Clive Brook, Anna May Wong
„זיין קליינטשקע״
מיט Janett Gaynor
Warner Baxter
„אונטער דער קוראטעלא״
מיט Vlasta Burian

יודיש קאמעראל־טעאטער, אלעע 1־טער מאי 2. דירעקציע: ד. צעלמייסטער.
רעדוצירטע פרייזען פון 80 גר. ביז 2.20

היינט, זונטאג, 9 אווענד – גאסטשפילען פון גרויסען אמעריקאנער סטאר, דער שטאלץ פון דער יודישער ביהנע
בעני אדלער
אין ז. ליבינ׳ס בעריהמטע פיעסע מיט געזאנג און טענץ
דער איבריגער מענש
אין 4 אקטען, רעזשי – בעני אדלער מיט ב. אדלער אלס „איבריגער מענש״.
אלע זענען בעגייסטערט! אלע זענען ענטציקט!
„דער איבריגער מענש״ איז א פיעסע מיט א גרויסען פערנעהם, די שפאנונג דער־גרייכט ביז׳ן העכסטען גראד. בילעטען בעקומט מען פון 6 נאכמ. אין טעאטער־קאסע

היינט, זונטאג, דעם 29־טען מאי 1932 פון 2 א זייגער נאכמיטאג ביז 12 א זייגער ביינאכט
– אין –
„Luna-Park״
זשורנאליסטען־פערווייליגג
פון 3 נאכמ. קינדער־פערוויילונג יעדעס קינד בעקומט א מתנה טויזענטער אטראקציעס. רעווי – דאנסינג.
דאס פובליקום ווערט געפילמט און א סך אנדערע עמאציאנירענדע אטראקציעס.

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז.
29 מאַי 1932

דאַנציג

דער צענטער פון אונרוהע

די לאַגע אין אייראָפּאַ ווערט ווידער זעהר ערנסט. אַזוי ערנסט, אַז מען רעדט שוין אַפילו וועגען „צושטאַנד פון קריגס-געפאַהר". און די געפאַהר קומט ווידער פון דעם אָנגעווערהטאַגסטען אָרט אין אייראָפּאַ — פון דייטשלאַנד.

אין דייטשלאַנד זענען לעצטענס פאָרגעקומען וואַהלען צום פּרייסישען לאַנדטאַג. די היטלעריסטען האָבען בעקומען א ריזיגע מעהרהייט. זיי זענען די שטאַרקסטע פּאַרטיי אין פּרייסישען לאַנדטאַג. א היטלעריסט איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַלס פּרעזידענט פון לאַנדטאַג, צוליב „טעכנישע" סיבות זענען זיי דערווייל נאָך נישט ביי דער מאַכט, עס איז אָבער קיין צווייפעל נישט, אַז דאָס איז א פראַגע פון טעג. מען ווייסט זעהר גוט, אַז ברינינגס קאַבינעט האַלט זיך „מיט א נס". אַז היינט-מאָרגען דאַרף דער קאַבינעט דערגענצט ווער'רען און מען רעדט גאַנץ אָפען, אַז הינדענבורג וועט זיך איצט שיידען מיט ברינינגען און וועט איבערגעבען די מאַכט דעם גענעראַל שלייכער. דאָס וועט שוין בעדייטען א דיקטאַטור. איבער דייטשלאַנד וועט רעגירען היטלער.

פערהאַן א סברה, אַז מען וואַרט נאָר אויף דער לאַזאַנער קאָנפערענץ. אין א פּאָר וואָכען אַרום דאַרף זיך פערזאַמלען אין לאַזאַן די גרויסע אינ-טערנאַציאָנאַלע קאָנפערענץ וועגען די חובות, און דער עיקר וועגען די דייטשע חובות. פאַראַיאָהרען האָט דייטשלאַנד בעקומען אַלס מתנה פון פּרעזי-דענט הובער דעם מאָראַטאָריום און זי האָט נישט געצאָהלט איהרע חובות געזעצליך, לויטן מאָראַ-טאָריום. היי יאָהר וועט שוין קיין מאָראַטאָריום ישט זיין — און ברינינג האָט גאַנץ אָפען ערקלערט אין א רעדע, אַז דייטשלאַנד וועט סיי ווי סיי נישט צאָהלען. בענוג שוין געצאָהלט! אָט דאָס וועט דייטשלאַנד ערקלערען אויף דער לאַזאַנער קאָנפע-רענץ. זי וויל עס אָבער טון דורך ברינינגען און נישט דורך היטלערן. מיט ברינינגען וועט מען זיך רעכענען אַנדערש ווי מיט היטלערן. און ערשט נאָך דער לאַזאַנער קאָנפערענץ וועט מען ברינינגען בעזייטיגען. עס איז אָבער נישט אויסגעשלאָסען, אַז דאָס קען געשעהען פריהער. די דייטשע נאַ-ציאָנאַליסטען זענען אונגעדולדיג.

די אונגעדולדיגקייט פון די דייטשע נאַציאָ-נאַליסטען דריקט זיך אָבער אויס אין א פיל גע-פעהרליכערער פאָרם. שוין זייט עטליכע וואָכען צייט, ווי דייטשלאַנד פערשפּרייט פערשידענע קלאַנגען, אַז פּוילען וויל פערכאַפּען מזרח פּרייסען, איצט ערקלערט מען, אַז פּוילען גרייט זיך צו פערכאַפּען דאַנציג. מיט איין וואָרט אַרום די דאָ-זיגע פראַגען שאַפט זיך א אומרוהיגע שטימונג.

דער ציל פון דעם איז א פּשוטער. דייטש-לאַנד וויל שאַפען אַרום דער דאַנציגער פראַגע אַן'אויפרודערונג און אַליין פערכאַפּען די „פרייע שטאָדט", וועלכע איז שוין אַגב פערפלייצט מיט היטלעריסטען און געפינט זיך דורכאויס אונטערן דייטשען נאַציאָנאַליסטישען איינפלוס.

מען דערוויסט זיך, אַז אויף א געהיימער זיצונג פון דער אויסערן-קאָמיסיע פון דייטשען רייכסטאַג האָט ברינינג געמאַכט אַן'עקספּאָזע פון דער גאַנצער אויסערליכער לאַגע. מען האָט אַרומ-גערעדט די גאַנצע סיטואַציע אין אייראָפּאַ און ספּעציעל אין דאַנציג און מעמעל. צום סוף האָט מען איינשטימיג אָנגענומען דריי רעזאָלוציעס, וועלכע בעווייזען צו וואָס דייטשלאַנד שטרעבט. די ערשטע רעזאָלוציע פאָדערט גלייכע רעכט פאַר דייטשלאַנד צו בעוואָפענען זיך. די צווייטע און דריטע רעזאָלוציעס וואָרענען פּוילען, אַז „יעדער אַנגריף געגען דאַנציג וועט בעטראַכט ווערען אַלס אַטענטאַט געגען דייטשען פאָלק". פאַר די דאָזיגע רעזאָלוציעס האָבען געשטימט אַפילו די סאָציאַל-דעמאָקראַטען.

און דאַן האָט מען געמאָלדען, אַז אין דאַנ-ציג ווערט ערוואַרטעט די דייטשע קריגס-שיף „שלעזיען". זאָל עס זיין דער סיגנאַל פון אַן'אי-בערקעהרעניש ?

דערצו איז כדאי צוצוגעבען אַז ענגלאַנד און אַמעריקאַ פיהלען מיט מיט דייטשלאַנד. אַפילו מיט היטלערס דייטשלאַנד. די איינציגע היטערין פון אָרדנונג אין אייראָפּאַ איז פראַנקרייך. די נייע פראַנצויזישע רעגירונג, וועלכע וועט בעשטעהען פון ראַדיקאַל-סאָציאַליסטען, איז ווייט פון אימפּע-ריאַליסטישע געדאַנקען. די פראַנצויזישע דעמאָ-קראַטישע פּאַרטייען, וועלכע זענען געקומען צו דער מאַכט, ווילען אויף א פרידליכען אופן לעזען די שווערע אייראָפּעאישע פּראָבלעמען. אָבער בלויז אויף א פרידליכען. און מען דאַרף מודה זיין, אַז זיי קומען צו דער מאַכט אין א שווערער מינוט. פון אַלע זייטען וויל מען זיי שטעלען פאַר גע-שעהענע פאַקטען. וועט דער גייסט פון רציחה און געוואַלד ארויסווייזען זיך שטאַרקער פאַר'ן גייסט פון דעמאָקראַטיע ?

די גרעניץ ביים טייך דניעסטער

וואָס קומט דאָרט פאָר אין דער ווירקליכקייט

גאַנץ אָפט בעווייזען זיך אין די בלעטער אַלאַרמירענדע ידיעות פון דער סאָוויעטיש-רומע-נישער גרעניץ וועגען ווילדע אכזריות'ן, וועלכע ווערען בעגאַנגען מצד דעם סאָוויעטישען גרעניץ-מיליטער לגבי די, וואָס ווילען זיך אַריבערשמוגלען פון רוסלאַנד קיין רומעניען. עס ווערט דערצעהלט וועגען הונדערטער מענשען, וועלכע ווערען דער-שאָסען ביים פּרוב אַריבערצוגעהן די גרעניץ ביים דניעסטער. און ווי טראַגי-קאָמיש דאָס זאָל נישט קלינגען, מיט א געוויסער צייט צוריק האָט דער פאָרשטעהער פון דער העכסט ציווילזירטער און הומאַניטאַרער מלוכה רומעניען, דער פּרעמיער יאָרגאַ, אַפּעלירט עפענטליך אין נאָמען פון דער ציוויליזאַציע געגען די מערדערייען פון דער סאָוויעטישער גרעניץ-וואַך. געשעהן איז דאָס א פּאָר טאָג נאָך דער ווילדער רציחה אין סאָראָקע, ווען עס זענען אָהן א פאַרוואָס דערשאָסען געוואָרען דורך רומענישע גרעניץ-זשאַנדאַרען זעקס יודישע יונגע לייט.

דער מאָסקווער קאָרעספּאָנדענט פון דער „פאָסישער צייטונג" ווילם שטיין האָט בעשלאָסען די זאַך אויסצופאָרשען אויפ'ן אָרט. ער איז אַוועק צו דער גרעניץ און אויפ'ן סמך פון די געקליבענע אינפאָרמאַציעס בעשרייבט ער איצט אין זיין צייטונג וואָס אייגענטליך עס קומט איצט פאָר ביים טייך דניעסטער.

דער דניעסטער, שרייבט דער קאָרעספּאָנדענט איז נישט קיין גרעניץ אין אָנגענומענעם זין פון וואָרט. דאָרט זענען נישטאָ קיין צאָל- און פּאָסט-פּונקטען, עס זענען נישטאָ קיין ערטער, וואו מען געהט אַריבער די גרעניץ. דער דניעסטער איז ביז איצט א דעמאַרקאַציאָנס-ליניע צווישען צוויי פיינד-ליכע אַרמעען אין דער צייט פון א וואַפענשטיל-שטאַנד. ווען עמיצער געהט אַריבער די גרעניץ איז דאָס א סיגנאַל צו עפענען א פייער.

אויפ'ן דניעסטער זעהט מען נישט קיין לאָדקע. אויף די ברעגעס הערט מען בלויז מיליטערישע קאָמאַנדעס, מען זעהט נאָר מענשען אין מיליטערי-שער אוניפאָרם מיט ביקסען אין די הענד פון איין זייט די סאָוויעטישע גרעניץ-וואַך און די ג. פּ. או., פון דער אַנדערער זייט די רומענישע זעלנער און די סיגוראַנצע (פּאָליטישע פּאָליציי).

און דאָך איז דער דניעסטער נישט קיין אונ-דורכדרינגליכע וואַנד צווישען בעסאַראַביען און די סאָוויעטען. ער איז גיכער א פּלויט, וואָס דורך זיינע שפּאַרעס קומט פאָר אַן'אונלעגאַלע וואַנדע-רונג. קרובישע עדים פערבינדען די מענשען פון ביידע זייטען טייך. קאָנטראַבאַנדע איז פאַרהאַן ביי אַלע גרעניצען. אָבער דאָ זענען די נאַטור-בעדינגונגען ספּעציעל גינסטיג פאַר שמוגעל, דאָ איז די פּאָליטישע סיטואַציע אַזעלכע, וואָס שאַפט א ספּעציעלע קאַטעגאָריע מענשען, וועלכע ריזי-קירען אַריבערצוגעהן אין א פינסטערער נאַכט איבערן אייז אָדער שווימענדיג דעם טייך אונטער-א האָגעל קוילען פון ביידע זייטען.

אויף דעם וועג דרינגט אריין קיין בעסאַ-ראַביען די קאָמוניסטישע פּראָפּאַגאַנדע און קיין רוסלאַנד די נאַציאָנאַליסטיש-מאָלדאַוואַנישע. אויף א געהיימנישפולען אופן אָבער, גאַנץ רעגולער, ווערען אַריבערגעשיקט פון איין ברעג אויפ'ן אַנ-דערען בלעטער און פּראָקלאַמאַציעס. צווישען דער גרעניץ-וואַך פון די סאָוויעטען און פון רומעניען איז ווי געשלאָסען א שטילער אָפּמאַך, לויט וועל-כען עס קומט פאַר אַן'אויסטויש פון געפאַנגענע אַגיטאַטאָרען.

צו דער דאָזיגער קאַטעגאָריע קומט צו א מעכטיגער שטראָם פון היימלאָזע. די פּויערים פון די גרעניץ-געביטען, וועלכע ווילען נישט אַריינ-טרעטען אין די קאָלעקטיווע ווירטשאַפטען, אַנט-לויפען קיין רומעניען. פון דער אַנדערער זייט אַנטלויפען קיין רוסלאַנד די רומענישע קאָמוניסטען, וועלכע ראַטעווען זיך פאַר דער רומענישער סיגו-ראַנצע. צווישען די, וואָס אַנטלויפען, איז פאַרהאַן נישט ווייניג אַזעלכע, וועלכע זעהען פאָראויס דעם אונפערמיידליכען קריג צווישען רוסלאַנד און רומע-ניען, זיי ווילען דעריבער אַוועק וואָס ווייטער פון דעם גרעניץ-געביט.

דער קאָרעספּאָנדענט פון דער „פאָסישער צייטונג" שרייבט ווייטער, אַז די גרעניץ ווערט געשמוגעלט דורך איינצעלנע פּערזאָנען און נישט דורך פּאַרטיעס, אַזוי אַז דאָס דערשיסען דורך די סאָוויעטישע זעלנער גאַנצע מחנות אַנטלאָפענע האַלט ער פאַר א פּוסטער פאַנטאַזיע. לויט די אינפאָרמאַציעס פון דעם קאָרעספּאָנדענט זענען אין משך פון דעם פערגאַנגענעם יאָהר אַריבער די גרעניץ פון רוסלאַנד קיין רומעניען 7000 פּערזאָן, דאַנעגען פון רומעניען קיין רוסלאַנד זענען אַנט-לאָפען 25000 מענשען.

אַנערקענען דעם סאָוויעטען-פערבאַנד

גרויסע פּאָליטישע אַקציע פון סען. באָראַ אין אַמעריקאַ

דער שווערער קריזיס בעגינסטיגט די אינציאַטיוו פון סען. באָראַ

ווי די אַמעריקאַנער צייטונגען זענען מודיע וועט דער בעקאַנטער סענאַטאָר באָראַ אָנהויבען די טעג א געוואַלדיגע קאַמפּאַניע, אַז די אַמערי-קאַנער רעגירונג זאָל אַנערקענען דעם ראַטענפער-באַנד.

סענאַטאָר באָראַ אַליין האָט נאָך נישט איינגאַנצען בעשלאָסען, וואָס פאַר א מעטאָדען ער זאָל אָנווענדען ביים אָנהויבען די קאַמפּאַניע פאַר אַנערקענונג פון ראַטענפערבאַנד. איין מעטאָד איז אַרויסצוטרעטען אין סענאַט מיט א שטאַרקער רעדע און מאַכען, אַז אויך אַנדערע סענאַטאָרען זאָלען טון דאָסזעלביגע. ער איז זיכער, אַז נישט בלויז פון דער פּראָגרעסיווער גרופּע וועלען זיך געפינען א סך סענאַטאָרען, וואָס וועלען זיין גרייט צו האַלטען רעדעס פאַר אַנערקענען דעם ראַטען-פערבאַנד, נאָר אַפילו א סך פון די קאָנסערוואַטיווע וועלען איצט אַרויפשפּרינגען אויפ'ן רוסישען שלי-טען און זיך וועלען שליטלען קיין מאָסקווע. די דאָזיגע רעדעס וועלען איצט מעהר ווי אַלע מאָל געפינען א געהעריגען אָפּקלאַנג אין דער פּרעסע פון גאַנצען לאַנד.

דער צווייטער וועג איז אָנצוהויבען אַן'עפ-פענטליכען פערהער פאַר'ן סענאַט-קאָמיטעט פון אויסערליכע ענינים, פון וועלכען ער איז פאָרזיצער. באָרא איז זיכער, אַז צו דעם פערהער וואָלט ער געקענט ברענגען די פּראָמינענטסטע מענשען פון אַמעריקע. ס'וואָלטען געקומען פיהרערס פון גרוי-סען אינטערנאַציאָנאַלען האַנדעל. ס'וואָלטען געקו-מען שרייבערס און דענקערס פון כלערליי גרופּעס און לאַגערן. סענאַטאָר באָראַ איז זיכער, אַז ס'וואָלטען זיך געפינען אַזוי פיל פערטיידיגערס פון זיין פּלאַן צו אַנערקענען דעם ראַטענפערבאַנד, אַז ס'וואָלט געמאַכט דעם איינדרוק, אַז גאַנץ אַמעריקאַ איז פאַר דעם.

נאָך אַזאַ מין פערהער איז מעגליך, אַז אין סענאַט זאָל אַריינגעטראָגען ווערען א רעזאָלוציע אויפצופאָדערען דעם פּרעזידענט, אָנצוהויבען פער-האַנדלונגען מיט רוסלאַנד וועגען אַנערקענונג.

אַז די פּרעסע פון לאַנד וואָלט זיך איצט אָפּגערופען זייער פריינטליך צו וועלכען ס'איז פּלאַן, וואָס זאָל פיהרען צו אַנערקענען רוסלאַנד, אָדער אַמווייניגסטענס צום האַנדעלס-אָפּמאַך, וועגען דעם איז ביי סענאַטאָר באָראַ איצט נישטאָ קיין ספק. אויף זיין שרייבטיש ליגט א לאַנגער צעטעל פון צייטונגען פון אַלע ווינקלען פון לאַנד, וואָס האָבען שוין געשריבען, אַז דאָס וואָלט געווען געוואונשען. א סך פון די סאַמע קאָנסערוואַטיווסטע צייטונגען פון לאַנד פערמשפּטען זייער שטאַרק די פּאָליטיק פון דער הובער-אַדמיניסטראַציע, וואָס האַלט זיך נאָך אַזוי איינגע'עקשנט געגען ראַטען-פערבאַנד.

פערשטעהט זיך, אַז ס'רוב רעדען נישט אין נאָמען פון יושר און גערעכטיגקייט. זיי רעדען אַפילו נישט אין נאָמען פון דער אינטערנאַציאָ-נאַלער דיפּלאָמאַטיע צו אַנערקענען יעדער רעגי-רונג, וואָס האַלט איהר מאַכט א לענגערע צייט. כמעט אַלע רעדען אין נאָמען פון אַמעריקאַנער אינטערעסען. זיי רעדען מיט'ן פּשוט'ן קרעמערי-שען לשון:

„די צייט איז שלעכט. דער אויסלענדישער האַנדעל איז שטאַרק געפאַלען. דאָרטען איז א לאַנד פון 165 מיליאָן מענשען, וואָס האַלט זיך ערשט אין ענטוויקלען אינדוסטריעל, זיי דאַרפען מאַשינעריע און סחורות. וועלכע מיר האָבען צו-פיל ביי אונז אין לאַנד. מיליאָנען, אפשר מיליאַר-דען דאָלאַרען וואָלטען אַריינגעקומען פון זיי, וואָס פאַר א זינען האָט איצט נישט צו וועלען האַנד-לען מיט רוסלאַנד ?"

און גראַד דאָס אַפּעלירט א סך שטאַרקער צום דורכשניטליכען אַמעריקאַנער, ווי די אַלע פריהערדיגע רייד פון יושר און גערעכטיגקייט. באָרא איז דעריבער זיכער, אַז ווען די פראַגע וועגען רוסלאַנד זאָל איצט אויפגענומען ווערען, וואָלט די גאַנצע פּרעסע פון לאַנד דער פראַגע אָפּגעגעבען אַזאַ חשוב'ן אָרט, אַז ס'וואָלט גע-מוזט האָבען א ווירקונג און ראַטענפערבאַנד וואָלט לסוף אַנערקענט געוואָרען דורך אַמעריקע.

מ'קאָן נישט ערוואַרטען קיין בעסערונג

דער „באָרד אָף דעפּוטיס" וועגען דער לאַגע פון פּוילישען יודענטום

פּוילישע רעגירונג טוט אַלץ פאַר די יודען, זאָגט פאָרשטעהער פון „אגודה"

לאַנדאָן (יט"א) אויף דער לעצטער מאָ-נאַטליכער סעסיע פון „באָרד אָף דעפּיוטיס" (ועד הקהלות פון ענגלאַנד), האָט זיך צווישען אַנדערע ענטוויקעלט א הייסע דיסקוסיע איבער'ן בעריכט פון „דזשאָינט פאָרעין קאָמיטע" וועגען דער לאַגע פון פּוילישען יודענטום. נאָכדעם ווי דער בעריכט שטעלט פעסט, אַז די מאָטיווען צום אורטייל פון ווילנער קרייז-געריכט אין וואָלפין-פּראָצעס האָבען אַרויסגערופען שטויגונג אין די יודישע קרייזען, ווערט ווייטער געזאָגט, אַז „די ווירטשאַפטליכע לאַגע פון די יודען אין פּוילען בלייבט ווייטער בעדויערנסווערט און עס איז נישט וואַהרשיינליך צו ערוואַרטען א פערבעסערונג כל-זמן עס וועט דויערן אין זיין גאַנצער שאַרפקייט דער וועלט-קריזיס. געוויסע האָפנונגען וועגען פערלייכטערען רעם צוואַנג-זונטאָג-רוה ווערען פערבונדען מיט די פאָרשלאַגען פון דער קאָמיסיע, וואָס איז בעשטימט געוואָרען דורכ'ן האַנדעלס-מיניסטעריום, ווי אַזוי צו לינדערן די לאַגע פון האַנדעל. אַלס צייכען, אַז די רעגירונג פערנעמט א מעהר פריינד-ליכע [illegible] יודען, קען דינען דאָס [illegible] קענען מלוכה-רעכט די העברעאישע גימנאַזיעס".

אין דער דיסקוסיע האָט ה' אַלטמאַן אָנגע-וויזען, אַז גאַנצע יודישע שטעדטלעך אין פּוילען געפינען זיך אין א שווערער לאַגע און ליידען ממש הונגער. יודישע זעלבסטמאָרדען זענען געוואָרען א טאָג טעגליכע ערשיינונג. גרויסע שאָדענס ברענגט אויך דער בויקאָט, וואָס ווערט אָנגעווענדט לגבי די יודען. ה' אַלטמאַן לעגט פאָר זיך צו ווענדען צו דער „אַליאַנס איזראַעליט" אין פראַנקרייך ווע-גען א געמיינזאַמער אַקציע פאַר די פּוילישע יודען. ה' אַלטמאַן מאָטיווירט זיין פאָרשלאַג דערמיט, וואָס פראַנקרייך איז פּוילען'ס א פערבינדעטע.

ה' גצוואַנטאַ לעגט פאָר צו אינטערווענירען געגען די בעגרענצונגען לגבי יודען, וואָס ווערען אָנגעווענדעט דורך די מאָנאָפּאָלען אין פּוילען.

ה' באַלאַטען פאָדערט אָנצונעמען ענערגישע מיטלען געגען דער אַרויסשטויסונגס-פּאָליטיק פון די ווירטשאַפטליכע פּאָזיציעס, וואָס ווערט אָנגע-ווענדעט לגבי יודען, מען דאַרף טון עפּעס מעהר— זאָגט דער רעדנער — ווי אַרויסציקען א העפליכען בריף צום פּוילישען אַמבאַסאַדאָר. ה' נאַטאַן לאַסקי מאַכט פאָלגענדען צווישענרוף: טראָגט אריין א קאָנקרעטען פאָרשלאַג אַנשטאָט צו האַלטען א לאַנ-גע רעדע.

דער פּאָליטישער סעקרעטאַר פון „אגודת ישראל" ה' גורמאַן האָט אין זיין רעדע ערקלערט, אַז אונפּעראַנטוואָרטליכע פּערזאָנען גרייפען אָן די פּוילישע רעגירונג נישט וויסענדיג די פאַקטען. פון זיין פּערזענליכען בעזוך אין פּוילען און פון די אינפאָרמאַציעס פון אויטאָריטאַטיווע קוועלען, וועלכע דער רעדנער בעקומט טאָג-טעגליך איז צו זעהען, אַז די פּוילישע רעגירונג טוט אַלץ, וואָס זי איז בכח אין די איצטיגע שווערע בעדינגונגען, כדי צו לינדערען די יודישע לאַגע. די אַנגריפען געגען דער פּוילישער רעגירונג זענען נישט בערעכ-טיגט און גאַנץ אונפּעראַנטוואָרטליך, זיי קענען בלויז פיהרען צו געפעהרליכע אָפּקלאַנגען אין דער יודישער לאַגע.

נאָכדעם ווי עס איז בעהאַנדעלט געוואָרען די לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין אַנ-דערע לענדער איז דער בעריכט פון „פאָרעין קאָמיטע" געווען געוואָרען צו קענטניס.

אין באברויסק

דער אמאליגער שטאט פון חסידישען ברען און מתנגדישען פלפול...— באברויסק האלט איהר ברויט פאר זיך

באברויסק איז איצט אפגעשלאסען. אין באברויסק פערקויפט מען איצט נישט קיין באהן־בילעטען קיין אוקראינע. איהר קאנט פון באברויסק פאהרען קיין מינסק, קיין האמעל, קיין סלוצק, אומעטום קיין ווייס־רוסלאנד, אבער נישט קיין אוקראינע.

שטעהען לאנגע שורות מיט פאסאזשירען ביי דער קאסע אויפ׳ן באברויסקער וואקזאל און קאנען נישט פערשטעהען, פארוואס מען וויל זיי קיין בילעטען נישט פערקויפען. זיי קאנען נישט פערשטעהען, פארוואס מ׳לאזט זיי פון באברויסק נישט ארויס, פארוואס מען האט מיטאמאל גראד באברויסק אפגעצוימט פון אוקראינע.

און פערשידענע קלאנגען, איינער ערגער פון דעם אנדערען, ווערען פערשפרייט דורך די דאזיגע לאנגע „אטשערעדען" מיט מענשען, וואס א סך פון זיי זענען גארנישט קיין באברויסקער, נאר גראד אנגעפאהרענע פון אוקראינע. איינער איז זיך משער, אז דאס לאזט מען נישט פאהרען קיין אוקראינע, ווייל דארטען קומען איצט פאר בונטען פון פויערים; אנדערע זאגען, אז מען לאזט נישט פאהרען קיין אוקראינע, ווייל עס בושעוועט איצט דארט א כואליע פון טיפוס און אנדערע עפידעמישע קראנקהייטען. די דריטע לאזען זייער פאנטאזיע געהן נאך ווייטער, און עס קומט ביי זיי ארויס, אז מען קאן איצט נישט פאהרען מעהר קיין אוקראינע, ווייל דאס לאנד דארט איז אומגעריכטערהייט פערכאפט געווארען דורך אנ׳אויסערליכען שונא.

די דאזיגע קלאנגען — אומגעזונדטע און פאנטאסטישע — זענען, באסירל׳ך, נישט קיין בעגרינדעטע. זיי זענען א פראדוקט פון שפעקולאטיווע השערות, געמאכט פון מענשען מיט צורייצטע געפיהלען. דער ריינער אמת אבער איז, אז מען וויל נישט ארויסלאזען קיינעם פון באברויסק קיין אוקראינע, ווייל צופיל מענשען האבען זיך לעצטענס א לאז געטון פון פערשידענע שטעט אין אוקראינע צו קריגען אין באברויסק ברויט.

אין באברויסק איז נאך ברויט נישט אזוי טייער. אין באברויסק קאסט איצט א פונט ברויט דערוויל איין רובעל,* און מען קאן נאך פאר דעם דאזיגען פרייז קריגען אין באברויסק ברויט וויפיל מען וויל.

א רובעל א פונט ברויט, איז נישט קיין דריי רובעל, לוינט זיך עס דערפאר פאר הונדערטער מענשען — א סך פון זיי פשוט׳ע שפעקולאנטען — צו צאהלען פופציג און מעהר רובעל פאר א באהן־בילעט קיין באברויסק, און צו קומען אהער מיט קוישען און מיט זעק נאך אנ׳איין־און־איינציגער זאַך, נאך ברויט.

אין אזא שטאט ווי מינסק, אדער האמעל, וועהין מענשען קומען פון ווייטע געגענטען איינצוקויפען ברויט, זעהען זיי זיך נישט אן. די שטאט איז גרויס און פול מיט מענשען. א נייער מענש ווארפט זיך נישט אזוי שטארק אין די אויגען.

אנדערש איז מיט באברויסק. באברויסק איז איצט פאקטיש א קליין שטעטעל. אין דער צייט, ווען מינסק, איז פאר די לעצטע יאהרען אויסגעוואקסען, אין דערזעלבער צייט איז באברויסק געגאנגען אויף צוריק. קיין איין נייע געביידע איז אין באברויסק זינט דער רעוואלוציע נישט צוגעקומען. קיין בעפעלקערונג אויך נישט. גאנץ באברויסק איז איצט פאקטיש איין גאס — די אמאליגע וואראביאווער גאס, וואס הייסט זי „די רעוואלוציע גאס".

(א בריף פון סאוו. רוסלאנד)

א פרעמדער, ווען ער קומט קיין באברויסק, דארף ער בלויז איינמאל זיך בעוויזען אין גאס, איז שוין גענוג — ווייסט שוין יעדער איינער אין באברויסק, אז א נייער מענש איז אנגעקומען; קוקט איהם שוין יעדער איינער נאך צו וויסען, וואס טוט ער דא און נאך וואס איז ער אהער געקומען, איז ער אויפ׳ן אויג ביי דער גאנצער שטאט. ביי דער ארטיגער מאכט — אוודאי און אוודאי.

פרעמדע, וואס קומען אהער פון אוקראינע נאך ברויט, זעהען זיך דערפאר דא אן מעהר, ווי זיי וואלטען זיך געווארפען אין די אויגען אין די גרעסערע שטעט פון ווייס־רוסלאנד. פרעמדע, וואס קומען אהער פון אוקראינע נאך ברויט, קאנען איצט דערפאר צוריק קיין אוקראינע נישט פאהרען. זיי מוזען, אין בעסטען פאל, נעהמען א באהן־בילעט פון דאנען קיין מינסק, און ערשט פון מינסק פאהרען אהין, וואו זיי דארפען, פאהרען צוריק צו זיך אהיים....

* * *

נאטירליך, אז דער גאנצער ענין איז פאר מיר געווען א שפאס. ארויספאהרענדיג פון מאסקווע און איבערהויפט פאהרענדיג צו שטעט, וואס ליגען ביי דער סאמע גרעניץ, האב איך גאנץ לאגיש דערווארט, אז עס קאן פאסירען, אז מען זאל מיך אמאל פון גע־פע־או אפשטעלען. איך האב דערפאר מיטגענומען מיט זיך פון מאסקווע א צאהל גילטיגע אפיציעלע דאקומענטען פון הויכע סאוויעטישע אנשטאלטען, כדי עס זאלען אונטערוועגענס מיט מיר נישט פארקומען קיין מיספערשטענדענישען. די דאזיגע דאקומענטען האב איך געצייגט דעם באברויסקער בעאמטען גלייך ווי מיר זענען אריבער צו איהם אין ביורא אריין.

— און א וויזע אויף אריינצופאהרען קיין סאוויעטען־פערבאנד האט איהר? — האט דער בעאמטער געוואלט זיין אינגאנצען זיכער.

— נישט בלויז אויף אריינצופאהרען, נאר זאגאר אויך אויף ארויסצופאהרען צו יעדער צייט. איך האב אזא וויזע, לויט וועלכער איך קאן אריינפאהרען און ארויספאהרען אהין און צוריק, אין פערלויף פון דריי מאנאטען, אהן שום ספעציעלע פארמאליטעטען — האב איך איהם ערקלערט.

און צייגענדיג איהם מיין אמעריקאנער פאספארט האב איך אויפגעמישט דאס בלעטעל, אויף וועלכען עס איז געווען אפגעשטעמפעלט מיין סאוויעטישע וויזע, כדי אלץ זאל זיין פאר איהם קלאר און דייטליך.

— און וואו וואוינט איהר אין מאסקווע? — איז ער געווארען מעהר פערזענליך און וועניגער אפיציעל.

— רעגיסטרירט צום וואוינען בין איך אין מאסקווע, אבער מעהרסטענטיילס פאהר איך ארויס.

— אלץ וועגען יודישע אינטערעסען?

— אלץ וועגען יודישע אינטערעסען — האב איך געשמייכעלט.

— איהר ווייסט? — האט ער מיטאמאל מיר דערלאנגט א שטוהל זיך צום זעצען — און איך האב אייך לכתחילה נישט אנגענומען פאר קיין יודען. איך האב געדענקט, אז איהר זייט א פאליאק. בלויז פון אייערע דאקומענטען פערשטעה איך, אז איהר זייט א יוד.

— און אין אמעריקע אינטערעסירט מען זיך טאקע אזוי שטארק מיט דעם היגען יודישען לעבען? — איז ער געווארען אינגאנצען היימיש אין זיינע פראגען.

— איהר זעהט דאך, אז איך בין ספעציעל געקומען קיין באברויסק צוליב דעם — האב איך געשפאסט. — באברויסקער יודען אין אמעריקע ווילען וויסען, וואס עס טוט זיך אין באברויסק, סלוצקער — וואס עס טוט זיך אין סלוצק, וויטעבסקער — וואס עס טוט זיך אין וויטעבסק, און אזוי מיט אלע איבעריגע „זעמליאטשעסטוואס", מיט אלע איבעריגע לאנדסמאנשאפטען.

— אנ׳אינטערעסאנט לאנד אייער אמעריקע — איז ער איבערגעגאנגען אויף א ריין פערזענליכען געשפרעך — אבער איצט איז דארט ביי אייך א גרויסער קריזיס.

— יא, — האב איך מיט איהם איינגעשטימט.

— איצט לעבען מיר דורך א גרויסע ארבייטסלאזיגקייט.

דער געשפרעך אונזערער איז אוועק אויף דער טעמע איבער אמעריקע, און דער אונאנגענעהמער געפיהל, אז איך זיץ אין גע־פע־או, האט זיך בישלעכווייז ביי מיר אויסגעוועפט.

— איהר וועט מיר ענטשולדיגען — האט דער בעאמטער זיך מיטאמאל דערמאהנט — איהר וועט מיר ענטשולדיגען, וואס איך האב אייך אוועקגענומען פון בופעט... פליכט... אזא איז אונזער פליכט... מיר זעהען אנ׳אויסלענדער, זענען מיר מחויב צו וויסען ווער ער איז און וואס ער טוט דא....

— ס׳מאכט נישט אויס — האב איך איהם בערוהיגט — איך פערשטעה, אז איהר האט עס געטון צוליב פליכט.

— און א באהן־בילעט האט איהר שוין? — איז ער געווען פעראינטערעסירט מיר צו העלפען.

— איך האב א באהן־בילעט, אבער אין א הארטען וואגאן און אהן א פלאץ צום שלאפען — האב איך איהם אינפארמירט — קיין אנדערע איז נישט געווען מעגליך צו קריגען.

— נישקשה — האט ער ברייט און פריינדליך זיך צושמייכעלט, — מיר וועלען שוין קריגען...

ער האט צוגענומען ביי מיר מיין הארטען בילעט, געקריגען פון מיר דעם אונטערשיד אין פרייז, און זיך געווענדעט צו איינעם פון די אנדערע בעאמטע אין ביורא מיט א פריינדליכען, שפאסיגען טאן:

— לאמיר זיך אויסקויפען, וואסיליעוו. געה קריג אונזער „אמעריקאנעץ" א בילעט אין א ווייכען וואגאן.

אין צעהן מינוט ארום בין איך שוין געזעסען צוריק אין בופעט ביי א גלעזעל טיי, מיט א ווייכען באהן־בילעט אין קעשענע, און מיט מיינע רענצלעך אונטער דער אויפזיכט פון א געפעק־טרעגער.

* * *

באברויסק איז איצט א קליין שטעטעל, איז דאס לעבען אין באברויסק איצט טאקע זעהר קליינשטעטלדיג.

אין באברויסק קאנט איהר נאך זעהן חזירים זיך וואלגערען פראנק און פריי אין די זייטיגע גאסען, אזוי ווי אין די אמאליגע קליינע שטעטלעך. איך האב קיין חזיר אין סאוויעט־רוסלאנד איצט נישט געזעהען אפילו אין די גרעסערע דערפער. אין באברויסק אבער זעהט איהר זיי ליגען אין די בלאטעס אין גאס. אין סאמע פראנט פון מיליטערישען בעריכט. אפגעריסענע פון די הינער און הענער, וואס שפאצירען זיך ארום איבער אלע הויפען און לאזען ארויס פון צייט צו צייט א קרעה, וואס דערמאהנט אייך אן די אמאליגע קינדער־יאהרען פון אייער קליין שטעטעל.

די לענגסטע גאס אין באברויסק איז די אמאליגע וואראביאווער, שפאצירט איהר די לאנגע דורך פון עק צו עק, אין פינף מינוט צייט. צוויי — דריי קאאפעראטיוון, א האלב טוץ האלעס, צוויי ביכער־געשעפטען און עטליכע צייטונגס־קיאסקען, און איהר זייט פארטיג מיט דער גאנצער גאס.

די זייטיגע געסלעך, קליינע, בלאטיגע, זענען נאך אלץ ווי אמאל, דיזעלבע קליינע, האלב חרוב׳ע, הילצערנע הייזלעך. דיזעלבע גרויסע הויפען ארום יעדען הויז. דיזעלבע הילצערנע לאַרקעס, דיזעלבע ארימקייט.

פוהרלעך, פויערישע פוהרלעך פון די ארומיגע דארפישע קאלעקטיוון, שטעהען אין די דאזיגע זייטיגע געסלעך. די פערד קייען געמיטליך די גרינליכע הויפענס היי, און זייערע בעלי־בתים, נאך אלץ אין געפלאכטענע לאפטיקעס, מאכען אויף אייך דעם איינדרוק, אזוי ווי עס זאל דא גאר קיין רעוואלוציע נישט געווען פארגעקומען; אזוי ווי זיי זאלען זיך קומען אויף א יאריד אין שטעטעל אריין, לויט׳ן שטייגער פון די אמאליגע פאר־מלחמה׳דיגע צייטען.

אויפ׳ן עק וואראביאווער גאס שטעהען נאך די צוויי געביידעס פון די חסידישע און מתנגדישע שוהלען, איצט זענען די שוהלען שוין מעהר קיין שוהלען נישט. איצט זענען די דאזיגע צוויי גרויסע און איינדרוקספולע געביידעס פערוואנדעלט — איינע אין א מיליטערישען סקלאד, וועלכער ווערט בעוואכט פון א מיליטערישען קאראוואל און די צווייטע — אין א ספארט־קלוב.

אומעטיג און קליינשטעטלדיג איז איצט דאס לעבען אין באברויסק. איז דערפאר אין שטאט כמעט נישט פאראן קיין יוגענד, די יוגענד איז אין מינסק, די יוגענד איז אין האמעל, די יוגענד איז אין די גרעסערע צענטערען. אין באברויסק זעהט איהר מעהרסטענטיילס זקנים, פרויען און קליינע שול־קינדער.

די ארומיגע בייטשטעטלדיגע ערד־קאלעקטיווען ברענגען פון צייט צו צייט יונגערע יודען אין שטאט אריין, אבער בלויז אין א מארק־טאג. דאס קומען דאן די יודען פון די דארפישע קאלעקטיוון צו פערקויפען ציבעלעס, גרינסען, מילך און איינצוקויפען זאפט, שוועבעלעך, מאכארקע, אזוי ווי די פויערים אין די אלטע צייטען.

די דארפישע ערד־קאלעקטיווען ארום באברויסק — א היבש ביסעל יודען האבען זיך אהין איצט אריבערגעצויגען. אין באברויסק גופא איז נישטא וואס צו טון, האבען יודען קרעמער, יודען קצבים, יודען סתם אהן פרנסות, זיך גענומען צו גערטנעריי און אוועק אין די ארומיגע דערפער צו בעארבייטען די ערד אויף א קאלעקטיווען אופן. אין דארף האט מען ווי עס איז מילא, אין דארף איז לייכטער מיט ברויט, אין דארף איז דא גרינוואַרג און אין דארף קאן מען זעטען קארטאפעל מיט קרויט אויף א גאנץ קיילעכדיג יאהר.

איין טאג האב איך פערבראכט אין באברויסק, איז עס געווען א טאג צופיל. אין באברויסק איז גענוג צו זיין א צוויי שטונדען. קריגט מען א פולשטענדיגען בעגריף וועגען דעם איצטיגען צושטאנד דארטען. אין צוויי שטונדען צייט קענט איהר די שטאט און די שטאט קען אייך. אט דאס איז איצט באברויסק. אט דאס איז די אמאליגע שטאט פון חסיד׳ישען ברען און מתנגד׳ישען פלפול....

ב. סמאליאר.

ר. איזראעל

דאס בופעט־מיידעל

א סענסאציאנעל־עראטישער ראמאן פון דער לאדזער ווירקליכקייט

2

צומארגענס איז לייב פייערמאן ווידער געקומען צו בערגערן.

— גלויבט מיר בערגער, איך קען נישט רוהען, איך קען נישט שלאפען, איך ווייס גארנישט וואס ס׳טוט זיך מיט מיר. איך ווער משוגע...

— איך פערשטעה אייך, פייערמאן, דאס איז אנ׳אומגליק, היינטיגע קינדער זענען נישט ווי אמאל.

— מיר האבען געוואוסט ווי אזוי אפצושאצען עלטערען.

— וואס מיינט איהר דערמיט, בערגער, וואס איז דא מיין טאכטער שולדיג.

— ס׳איז מיר זעהר אונאנגענעהם דאס אייך צו זאגען, איך בעדויער דאס זעהר אבער...

— אבער, וואס?

— איך האב מיך באלד פעראינטערעסירט מיט דעם ענין, וואס איהר האט מיר נעכטען איבערגעגעבען, צוליב אונזער אלטער פריינדשאפט און צוליב אונזערע גרויסע האנדעלס־בעציהונגען, האב איך געפיהלט פאר מיין חוב אייך ארויסצוהעלפען אין א שווערער מינוט. איך האב אנגעווענדעט אלע מיינע בעקאנטשאפטען און בעציהונגען, ביז ענדליך, איך האב זיך דערוואוסט, וועגען וואס דא האנדעלט זיך.

— זאגט מיר, בערגער, זאגט מיר, איך בעט אייך, ווי אזוי זאל מען היינט ערציהען קינדער. עס פעהלט דאך איהר נישט ביי מיר [illegible] און טויבען־מילך, איבריגענס [illegible]

קינד און מיר פאלט גארנישט אין מיינע געדאנקען איין, אז זי זאל זיין פערמישט אין עפעס א פערברעכען אדער אפערע, זאגט מיר בערגער, איז דער בריף געשריבען געווארען מיט איהר וויסען? האט זי געגעבען די הסכמה אויף דעם אנאנים, כדי מען זאל פון מיר ארויסבעקומען געלד?

— אבער וואס פאלט אייך איין, פייערמאן. איהר זענט שוין נישט ביים זינען, אזעלכע זאכען גאר. ס׳האנדעלט זיך גאר אין עפעס אנדערש און נעמליך, אז אלץ וואס אין דעם בריף איז געשריבען איז לײדער אמת....

פייערמאן איז אויפגעשפרונגען פון ארט.

— דאס איז נישט אמת, בערגער, ביין איהר וועט מיר דאס נישט איינרעדען. מיין טאכטער איז אנ׳ערענטליך קינד, זי קומט נישט אין קיין פרעהליכע הייזער. זי איז נישט קיין.....

— פייערמאן, איך פערשטעה אייער אויפגערעגטען צושטאנד, אבער איהר דארפט זיך נישט פערגעסען, אז איהר געפינט זיך ביי מיר אין שטוב און איהר האט מיך געבעטען א טובה און נישט איך אייך.

— איהר זענט גערעכט בערגער, אבער שטעלט זיך אין מיין לאגע, פערשטעהט דאס הארץ פון א פאטער. זאגט מיר בערגער, איז טאקע אלץ אמת.

בערגער האט געענטפערט אהן שום רחמנות.

— לײדער אלץ אמת, אייער טאכטער מאכט מיט אלץ וואס געפינט זיך אין בריף. זי [illegible]

געוויס אזוי ווי פיל אנדערע מיידלעך פערפיהרט געווארען דורך דער טעאריע פון פרייער ליבע. זי קומט זיך צונויף מיט יונגע בחורים, שארלאטאנעס, דע״ש קומען פאר די ווילדעסטע עראטישע ארגיעס, מיט איין ווארט אלץ וואס דארט איז געשריבען איז אמת.

פייערמאן איז געווען אינגאנצען רעזיגנירט, וואס פאר א עצה האב איך, בערגער גיט מיר אנ׳עצה.

— צאהלען וויפיל די שארלאטאנעס הייסען זיך בעצאהלען פאר׳ן שווייגען, אדער, דאס איז שוין אנבעלאנגט פון אייך, לאזען איינמאל פאר אלעמאל קאמפראמיטירען אייער טאכטער...

דאס נישט, בערגער, דאס נישט. שטעלט זיך פאר אין מיין שטאנד, אין מיין יחוס, אין מיינע פערהעלטענישען, דאס איז דאך שרעקליך, איך וואלט זיך גיכער אראפגעווארפען פון פירטען שטאק.

— איך וואלט דאס נישט געטון, האט בערגער לאקאניש געזאגט.

— דאס זאגט איהר נאר אזוי, ווייל איהר האט נישט קיין קינדער, איהר קענט נישט דאס געפיהל פון א טאטען.

— האט איהר נישט קיין אנדער עצה, ווי צאהלען, אזא טאקטיק האט אבער א גרויסען חסרון. מ׳וועט ציהען פון אייך געלד, און וועלען זיי ציהען....

— איך וועל מיין טאכטער דערהרגענען, ביי זיך אין שטוב, איך וועל זי איבער דער שוועל נישט ארויסלאזען.

— אפשר ווייסט איהר בעסער, איך האב נישט קיין פראקטיק אין ענין קינדער...

— א שווערער פראבלעם, היינט קינדער צו ערציהען, זיי מיינען, אז זיי זענען קלוגער פון די עלטערען, האלטען זייער אלטע טאטע־מאמען פאר אפגעלעבטע, אפגעקלאפטע הושענות, און זיי אליין ברענגען אריין אין די גרעסטע אומגליקען...

— — — — — — — — — —

[illegible] דער ווילבער צייט האט זיך אלא גע־טראפען מיט דעם געלען סטודענט העניעק אין פארק. אלא איז געווען טרויעריג און נישט געהאט די דרייסטקייט אנצוהויבען צו רעדען, העניעק האט גאנץ גוט געוואוסט וועגען וואס אלא וויל מיט איהם רעדען, ער האט אבער געמאכט דעם אנשטעל ווי ער וואלט נישט גענוג אפגעשאצט די וויכטיגקייט פון דעם ענין.

מיט א מינע פון א בעליידיגטען האט ער זיך געווענדעט צו אלא׳ן.

— שטענדיג אנגע׳ברוגזט, שטענדיג מיט א ראפגעלאזטער נאז, מיט א זויערע מינע, קיינמאל געפינסט דו נישט פאר מיר קיין פריינדליכען שמייכעל, קיין פרעהליכע מינע.

אלא האט גארנישט געענטפערט, פון איין זייט האט זי געוואוסט און זיך אפגעגעבען א חשבון דערפון, אז נישט קיין אנדערער ווי העניעק איז דער איינציגער שולדיגער אין איהר אומגליק, און וועלכען זי איז אריינגעפאלען. פון דער אנדער זייט ווידער האט זי געוואוסט, אז זי האט נישט ביי וועמען אנדערש צו זוכען שוץ, אדער הילף ווי נאר ביי העניעק׳ן. א חוץ דעם האט זי פאר איהם געהאט א בעזונדער געפיהל, עפעס אזעלכעס, וואס זי האט קיינמאל נישט געפיהלט, ווען זי איז געווען צוזאמען מיט אלטמאנען.

— אבער דאך, האט אלא געטראכט, וואלטען ביי אלטמאנען נישט געקענט פארקומען אזעלכע שרעקליכע זאכען, יענער האט זי שטארק געליבט און געשוינט. אפשר מעהר געשוינט ווי געליבט.

אלטמאן האט נישט פערשטאנען, אז די ליבע דארף זיך אויסדריקען אין אזעלכע מעשים, ווי דאס האט פערשטאנען העניעק. די ערשטע צייטען האט זי אלטמאנען דערפאר פיינד געהאט, ווען זי איז געווען מיט איהם צוזאמען, געשטערעפט נאך לאסקעס, נאך קושען, האט ער איהר דערצעהלט וועגען פאעזיע, געזעלשאפטליכער ארבייט, מוזיק....

(פארזעצונג קומט).

די שעדליכע שפּייזען אין זומער־צייט

פון ד"ר. יואל זינגער.

יעדער סעזאָן פון יאָהר כאַראַקטעריזירט זיך מיט די קראַנקהייטען, וואָס עס ברענגט מיט. דער ווינטער מיט זיינע פערקיהלונגען, בראָנכיטן, פּנעאַמאָניעס, און אין אַלגעמיין אַלע ענטצינדונגען וואָס שפּרינגען אַרויס דורך דער פּלוצלונגער אומבייטונג פון דער טעמפּעראַטור.

זומער צייט פערנעהמען דעם ערשטען ראַנג די קראַנקהייטען פון פעדייאונג־אַפּאַראַט, די מאָגען און קישקעס־קראַנקהייטען. עס איז בעוואוסט די אומגעהויערע קינדער־שטערבליכקייט אין זומער דאָס זענען מייסטענס זויג־קינדער, וואָס מאַכען אַנ'אַרטיפיציעלע דערנעהרונג, וואָס הייסט נישט פון זייער מוטערס אָדער אַנ'אַמ'ס ברוסט, דאָס זויגען קינדער, וואָס מען דערנעהרט מיט קיה־מילך; אויב די מילך איז נישט צוגעגרייט מיט דער גרעסטער זויבערקייט, דערשיינען ביים קינד די אַזוי־גערופענע גאַסטראָ ענטעריטיס, די ענטצינדונג פון מאָגען און קישקעס, די דיאַרעאַ, אָדער „ס'לעקסירען" ווי די פּראָסטע יודען רופען עס. אָט די דאָזיגע גאַסטראָ ענטעריטיס ביי די קינדער איז נאָך היינט די סיבה פון דער גרעסטער מענשען־פערלוסט, זי פערנעהמט דעם ערשטען ראַנג אין אַלע סטאַטיסטיקעס פון שטערבליכקייט אין אַלע לענדער. עס איז אַלזאָ ראַטזאַם, אַז די מוטערס זאָלען טון אַלעס מעגליכעס אום נישט צו ענטוויינען די קינדער פונקט אין זומער.

עס איז דאָ זעהר ווייניג פערזאָנען, וואָס זאָלען נישט האָבען אין זומער צייט איינמאָל אָדער מעהר אַביסעל דיאַרעאַ. ביי אַ סך געהט דאָס איבער אַפּילו אומבעמערקט. די דאָזיגע דיאַרעאַ אָדער ס'לעקסירען — ביידע אויסדרוקען זענען אונז נישט צום האַרצען — איז דער אויסדרוק פון אַ פער'סמ'ונג אין אַ קלענערען אָדער גרעסערן גראַד, אייגנע פון די שפּייז, וואָס מיר האָבען געגעסען דעם טאָג האָט אונז פערשאַט. זי איז נישט געווען אין אַ גוטען צושטאַנד. זי האָט ענטצינדעט אונזער קישקע, און זי, די קישקע האָט זיך פערטיידיגט געגען דעם אַנגריף מיט דער דיאַרעאַ. מיר ווילען פאָרלויפיג אַנדייטען, אַז די דאָזיגע דיאַרעאַ דאַרף מען רעספּעקטירען, מען דאַרף זי נישט אָפּשטעלען, מיר זאָגען עס ווייל מיר וויסען, אַז דער עולם איז געוואוינט אין אַזאַ פאַל אַריינצוגעהן צום אַפּטייקער, וועלכער גרייט צו אַ געטראַנק מיט ביסמוט, וואָס שטעלט אָפּ די דיאַרעאַ, און דאָס איז אַ פעהלער. די דיאַרעאַ דאַרף אָפּגעשטעלט ווערען נאָר דאַן ווען זי דויערט שוין צו לאַנג.

אין מעדיצין בילדען די דאָזיגע בעגריפען אַ לענגערען קאַפּיטעל, וואָס רופט זיך פערסאַמונג דורך די שפּייזען; מען האָט אַפּילו אויסגעפונען די מיקראָבען, וואָס געפינען זיך אין די דאָזיגע שפּייזען און פער'סמ'ען דעם אָרגאַניזם. דעם ערשטען ראַנג צווישען די דאָזיגע שפּייזען פערנעהמען די נישט פרישע פליישען, די פליישען, וואָס ליגען אין די יאַטקעס שוין אַ פּאָר טעג; די געריכערטע פליישען, וואָס הענגען אין די וואורשט־געוועלבער און קאָרמענען די פליגען. די פיש, וואָס ווי בעוואוסט ווירקט אויף זיי זעהר שלעכט די יבשה אין אַלגעמיין און איבערהויפּט, ווען עס איז וואַרים; די געזאַלצענע, פיש וואָס אַ סך מענשען געפינען זיי אויס זייער געשמאַק; די הערינג און אין געוויסע פאַלען די סאַרדינעס, אַלע די שפּייזען וואָס, אַז זיי זענען נישט זעהר גוט בעשיצט פון דער הויכער טעמפּעראַטור קאָנען זיי פערשאַטען, מען דאַרף אויך צורעכענען צו די שעדליכע שפּייזען די פּראָדוקטען פון די צוקערניעס. איבערהויפּט ווען זיי זענען צוגעגרייט מיט נישט פרישע אייער אָדער קרעם, און אין אַ קלענערען מאַסשטאַב זענען אויך אַ סך מאָל שעדליך די געזויערטע גרינצוואַרג, וואָס מיר אַלע האָבען אַזוי ליב, איבערהויפּט, ווען מען זויערט זיי אין בלעכענע קעסלען. אַ סך פאַבריקאַנטען פון שפּייז־פּראָדוקטען, כדי די זעלבע זאָלען קענען בעסער איבערשטיין די הייסע זומער טעג, לייגען אין זיי אַריין געוויסע אַנטיסעפּטיקער ווי אסידא באָריקא, אסידא בענזאָאיקא, סאַליסילאַטא דע סאָדא, וואָס מאַכען די שפּייזען בעזונדערס שעדליך און עס קומען פאָר אמת'ע פער'סמ'ונגען.

פון דעם מאָמענט, אין וועלכען עס קומען אַריין אין אונזער אָרגאַניזם די שעדליכע שפּייזען ביז עס דערשיינען די ערשטע סימנים פון פער'סמונג געהען אַמאָל אַוועק פון 12 ביז 36 שעה, מעהר ווייניגער. ווען די שפּייזען זענען זעהר אין אַ שלעכטען צושטאַנד געהען זיי אין אַלגעמיין נישט ווייטער פון דעם מאָגען. די פּערזאָן, וואָס האָט זיי געגעסען, ברעכט זיי באַלד אויס און מיט דעם ענדיגט זיך זעלבסטשטענדיג געגען דעם אַנגריף, ווען דער מאָגען רעאַגירט נישט, געהען די שפּייזען אַריין אין די קישקעס און זיי הייבען אָן זיך צו אַסימילירען. עס געהען אַריין אין די בלוטען שעדליכע עלעמענטען; מען פיהלט זיך שלעכט, מען שפּירט אַ שווערקייט אין מאָגען, ווייניגערע מאָל האָט מען קאָפּ שמערצען. און די אמת'ע סימפּטאָמען לאָזען זיך נישט וואַרטען עס ווערט שלעכט אויפ'ן האַרצען, מען הויבט אָן ברעכען, עס טוט זעהר וועה דער בויך, און מען בעקומט דאָס „לויפעניש", מען איז אָפען פון 5 ביז 20 און מעהר מאָל אין טאָג, אויף אַזויפיל אַז אַ סך איז דעם קראַנקענס צושטאַנד עהנליך צו כאָלערא. דאָס ברעכען איז אַ סך מאָל אויך זעהר שטאַרק. צום אָנהויב ברעכט מען אויס דאָס ביסעל שפּייז, וואָס איז נאָך געבליבען אין מאָגען, נאָכהער אַזאַ מין פליסיגקייט אויסגעמישט מיט גאַל. דערמיט ווייטאָגען אין בויך אין זעלבען מאָמענט, אַנדערע מאָל איז עס אויסגעמישט מיט בלוט, וואָס קומט פון דער פערוואונדעטער קישקע. אין דער זעלבער צייט פיהלט מען אַ גרויסע שוואַכקייט אין אַלגעמיין, קאָפּ־שמערצען און שמערצען אין די פיס און הענד. די היץ, וואָס פעהלט כמעט קיין מאָל נישט בלייבט אַרום 39, כאָטש זי קאָן דערגרייכען אַריבער 40. דאָס זענען מעהר אָדער ווייניגער די סימפּטאָמען פון אַ פער'סמונג פון מיטעלער וויכטיגקייט, אַלץ ענדיגט זיך מיט אַ פּאָר טעג ליגען אין בעט און מיט אַ שטאַרקער אָפּשוואַכונג, דאָס איז אַ באַנאַלע גאַסטראָ־ענטעריטיס. אַנדערע מאָל פאַלט דער קראַנקער אַריין אין אַ צושטאַנד, וואָס איז עהנליך צו טיפוס, די היץ איז גרויס, די דיאַרעאַ איז אומאויפהערליך און דער קראַנקער רעדט פון היץ, אַזאַ צושטאַנד ענדיגט זיך אַמאָל מיט דעם טויט, אַלס קאָנסעקווענץ פון דער טיפער פער'סמונג פון דעם אָרגאַניזם. וואָס פאַר אַ פאָרם די קראַנקהייט זאָל נישט אָננעהמען דויערט זי אין אַלגעמיין אַ 5 טעג, מעהר ווייניגער, נאָר דאָס דערהיילען זיך, איז כמעט תמיד אַ שווער'ע און אַ פערלענגערטע, די קראַנקע פיהלען זיך שוואַך אַ סך צייט, עס פערשטעהט זיך, אַז ביי עלטער'ע מענשען, ביי די, וואָס ליידען אויפ'ן האַרץ אויף די נירען נעהמט אָן די קראַנקהייט כמעט תמיד אַנ'ערנסטען כאַראַקטער.

די דאָזיגע באַנאַלע, טאָג טעגליכע פער'סמונג דורך די שפּייזען גיט אַ זעהר קליינע שטערבליכקייט. דאָך ווייס מען פון אַ סך עפּידעמיעס, וואָס האָבען געגעבען אַ הויכען פּראָצענט טויט־פאַלען.

עס איז דייטליך בעוויזען געוואָרען, אַז די שעדליכע שפּייזען ענטהאַלטען אין זיך געוויסע גענוי כאַראַקטעריזירטע באַצילען — גערטנערס באַציל, וואָס פעראורזאַכט אין אָרגאַניזם אַנ'אמת'ע אינפעקציטעט, דעם באַציל געפינט מען תמיד אין דעם וואָס דער קראַנקער ברעכט אויס די שפּייזען. די דאָזיגע באַצילען גיבען אַרויס פון זיך פונקט ווי די קאָך־באַצילען אַזאַ מין סם, אַזאַ מין טאָקסין, וועלכע ווערט נישט צושטערט פון די הויכע טעמפּעראַטורען און אַזוי דערקלערט זיך, ווי אַזוי די שפּייזען בלייבען גיפטיג אַפּילו נאָך דעם, ווי זיי ווערען געקאָכט.

עס זענען גענוי בעקאַנט און אויסגעפאָרשט געוואָרען 70 עפּידעמיעס דורך שעדליכע שפּייזען.

קוה־פליישען זענען די אורזאַך פון 60 עפּידעמיעס, וואָס בעווייזט, אַז פלייש בלייבט די געפעהרליכסטע פון אַלע שפּייזען, ווען פרישע פלייש פעראורזאַכט אַ פערגיפטונג איז עס זיכער, אַז זי קומט פון קראַנקע בהמות.

אין אַלגעמיין כאַראַקטעריזירען זיך די דאָזיגע פרסמונגען ווייל זיי דערשיינען מיט אַמאָל ביי עטליכע מיטגלידער פון איין פאַמיליע, ביי אַ געוויסע צאָהל איינגעלאַדענע אויף אַ שמחה, אָדער צווישען דער קליענטור פון אַ געוויסען קצב.

ווי אַזוי מען דאַרף זיך אויפפיהרן אין אַ פאַל פון אַ פערסמונג דורך שפּייזען

— דאָס בעסטע איז טון אַלס מעגליכעס נישט צו דערלאָזען אַז די דאָזיגע שפּייזען זאָלען געהן ווייטער פון דעם מאָגען, מען דאַרף די שפּייזען אויסברעכען, אין אַלגעמיין ברעכט שוין דער קראַנקער אַליין אויס דאָס, וואָס ער האָט געגעסען. נאָר אין פאַל, ווען ער טוט עס נישט, מוז מען איהם מאַכען ברעכען: מען לייגט איהם אַריין טיף אין מויל צוויי פינגער, כדי אָנצורירען דאָס ציינגעל אין טיפער. אָדער מען גיט איהם אויסטרינקען אַביסעל וואַסער, אין וועלכע מען האָט צולאָזט אַביסעל זייף אָדער פשוט אַביסעל וואַרימע וואַסער, אָדער בוימאייל; ווען די דיאַרעאַ דערשיינט, דאַרף מען זי רעספּעקטירען, ווייל מיט דעם טרייבט דעם אָרגאַניזם פון זיך די שעדליכע שפּייזען. דאָס שוואַכט זעהר אָפּ, איז גוט צו טרינקען אַ סך געזאָטענע וואַסער, אָדער טיי אום אַזוי צוריק געבען דעם אָרגאַניזם, דאָס וואַסער, וואָס ער פערלירט מיט דער דיאַרעאַ. דער עולם איז שוין געוואוינט אין אַזאַ פאַל צו נעהמען אַנ'אָפּפיהר־מיטעל. מען דאַרף אָנערקענען, אַז עס איז אַ גוטע זאַך, נאָר מען דאַרף וויסען ווען און וואָס איינצונעהמען און דאָס קאָן שוין בעשטימען נאָר אַ דאָקטאָר אין יעדען פאַל; אַמאָל קען דאָס אָפּפיהר־מיטעל זיין שעדליך. מען דאַרף זיך נישט איילען קיין סך צו נעהמען איהם, און דער בעסטער פון אַלע אין אַזאַ פאַל איז סולפאַטא דע סאָדא און נישט מעהר ווי 15 גראַם צולאָזט אין אַ גלאָז וואַסער. מען דאַרף זיך אַריינלייגען אין בעט מיט אַ וואַרימען קאָמפּרעס אויף דעם בויך. ווען דער אָנגעגריפענער פערזאָן איז יונג און קרעפטיג טראָגט ער דאָס אַלעס גרינג איבער, נאָר ווען עס האַנדעלט זיך פון נאָר קליינע קינדער אָדער עלטערע מענשען, קען די לאַגע ווערען ערנסט און וואָס פריהער מען רופט דעם דאָקטאָר איז בעסער.

אין אַלגעמיין דאַרף מען זיך אין די הייסע טעג, היטען פון פלייש אָדער אַלע אַנדערע שפּייזען צוגעגרייט מיט פלייש, ווען מוז זיך זעהר היטען מיט די פיש, געזאַלצענע פיש און הערינג.

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערן־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקהייטען
11־טען ליסטאָפּאַד 9
קאָנסטאַנטינער טעלעפאָן 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע נעגרושער 17 פון 10 — 11

קלעפּסידרעס
צו זעהר ביליגע פּרייזען
בעקומט אין די דרוקעריי פון
„נייעם פאָלקסבלאַט"
די קלעפּסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט
און פונאַנדערגעקלעבט איבער דער שטאָט.

פערזעסענע

(ערצעהלונג)

פון מ. י. סמאָלאַרזש.

אין דער שטוב טרעפט זי אָן אויף אַ טויטער שטילקייט. די מוטער ליגט אין בעט, מיט'ן גרין גערינצעלטען פנים און שנאָרכט, זי האַלט עטוואָס אָפען ווי פערגלייזט די אויגען, ליגט פערפאַלען ווי אין אַ הינער־פלעט. די צוויי עלטערע שוועסטערן וועלכע שעהמען זיך צו בעווייזען פאַר אַ לעבעדיגען מענש — זיצען ביי אַ טישעל האַלב דרימלענדיג, האַלב וואַך, און שטיקען אויס אַ האַנטוך, ווי אין אַלע ביידע עקען בעדאַרפען זיך געפינען — העגער מיט אַ „גוט מאָרגען" אינדערמיט. זיי האַלטען ערשט ביי די קאַמען, ווען די שוועסטער קומט אַריין ווייזען זיי איהר אַרבייט, פרעגען זיך וועמעס קאַם אויפ'ן האָן וועט אַרויסקומען שענער. זי ענטפערט זיי גאָרנישט נאָר מעשה בהלעבאַסטע זעצט זי זיך אַוועק אויסציילען דאָס לייזונג פון גאַנצען טאָג.

שפּעטער, ווען זיי ליגען שוין אין די בעטען, און ס'איז שוין איינצודרימלען, — דערציילט זיי גאָלדעלע, אַז מ'ריכט זיך אויף נייעס — די גאַנצע חברה לאָבוסעס מיט אברהם משה'ס טאָכטער בראש זענען פאַרנאַכט אַראָפּ צום בערגעל:

— אַזוי, אַזוי — וואונדערען זיך די שוועסטערן.

— ווער איז אַלס געגאַנגען? — פרעגען זיי נייגעריג.

— כ'זאָג דאָך אייך, אַלע זענען געגאַנגען בעאָרעמט מיט מיידען, דעם צוקערבייקס זוהן דעם ראש ישיבה'ס זוהן, און זי — פערכליפּעט זיך, די שוועסטער דערציילענדיג — איז געגאַנגען בעאָרעמט מיט'ן שוואַרצען אַבעס זוהן.

— מייעס שוב'נ'ים — קענען זיך די שוועסטערן נישט אָפּוואונדערען — אַזוי שוין אויסגעפּערשעמט!

— מילא — ענטפערט די שוועסטער צוריק — מיר און איהרע יאָהרען האָבען זיך אַנדערש געפיהרט.

— יאָ, אַ נייע צייט — זיפצען די מיידלעך געקרענקטע אָפּ...

דער שמועס ווערט איבערגעריסען. יעדע איינע ווערט פערזינקען אין איהרע מחשבות. עפּעס האָט זיך פאַר זיי פון גאַנצען נייעס און דער עיקר פון די געאָרעמטע מיידלעך מיט יונגלעך, — אויפגערודערט, אויפגעקאָכט איב'ם האַרץ. זיי דערמאָנען זיך, ווי אַמאָל, גאָרנישט לאַנג — מיט אַ אַכצעהן יאָהר צוריק, ווען זיי זענען געווען גימנאַזיסטקעס, געלערנט אין די גובערנ'יע — נישט געוואָלט זיך חבר'ן מיט אַ ליאַדע וועמען. ווי שיין זענען זיי דעמאָלט געווען — געקרויזטע קאָפּ האָר, שלאַנק און הויך מיט צעצונדענע שוואַרצע אויגען, מילך ווייסע צערעס אויפ'ן פנים, און שמאָל געשניטענע ליפּעלעך, וועלכע האָבען בעט'חנט געשמייכעלט. זיי פלעגען יעדען אָוונט שפּאַצירען גיין אין פּאַרק, אַוועקזעצען זיך בעבען פאָנטאַן ביים וואַסער, דאָרטען פלעגען פערבייספּאַצירען גימנאַזיסטלעך און יובקען, צוזעהן מיט די בליקען — זיי פלעגען זיך רויטלען, רייטלען מיט אַזאַ טיפע הנאה — — —

ווי אַזוי איז דאָס אַלעס אַנדערש געוואָרען —

זיי בענעהמען עס נישט, ווי אַזוי קען מען אויפלעבען דאָס פערגאַנגענע — זיי פיהלען זיך כוח'לאָז, אפשר ווען דער פאָטער וואָלט דאָ געווען — טראַכטען זיי וואָלט עס ווייטער אַזוי געגאַנגען, ער, זייער טאַטע, וואָלט היינט אויך נישט פערפאַלען געוואָרען. זיי בידערען אַזוי, טראַכטענדיג אַריין אין האַלב וואַכזאַמען דרימעל, די גערייצטע געמיטער שטייגען, טויכען אויף אין ווילדע וואָהנזיניגע חלומות, און יעדע ווילע ציהען זיך אויס לאַנגע אויסגעמוטשעטע הענט, נעהמען אַרום מיט שלעפּעריגער הנאה — שטיקער פינסטערניש — ס'דאַכט זיך זיי, אַז זיי דריקען אין זייערע אָרעמס מאַנסבילישע קעפּ, אויף זייערע ליפּען פערציהט זיך אַ שמייכעל — אַ העלער ריהרענדיגער פלעק אויף זייערע מידע, פינסטער'ע פנימער — — —

אָט חלומט זיך איינע, אַז ביים בערגעל האָט מען זי מיט די שוועסטערן אויך געזעהען. און דאָרטען ערשט זענען זיי געשטאַנען ווי פרעמדע. זיי פּרובען רעדען, אויסמישען זיך מיט'ן גאַנצען עולם, אָבער משונהדיג קומען אַרויס זייערע רייד, קיינער פערשטייט זיי נישט. ווינקען זיי מיט די אויגען — קומט עס אַרויס פערשייט, אַז יעדע לאַכען זיך פונאַנדער הויך אויפ'ן קול. איבערדעם פאָרט פערביי דער פאָטער זייערע מיט'ן פריץ גראַבאָווסקי אין וועמעס „מאַיאָנטעק" ר' שלמה איז אַמאָל געווען פערוואַלטער, לאַכט זיך אַזוי ס'פריץ'ל גראַבאָווסקי, שיקעלט מיט אַ אייגעל, און ווייזט אָן מיט אַ ממזרדיגע מינע:

— זעהסט, שלאָמעק דיינע טעכטער? כע־כע —

איהר פאָטער גיט אַ פאַזשמורע די אויגען, קוקט אַהין מיט אַ רציחהדיגען בליק, ס'פריצל כיכעט איהם אַריין אין די באָרד — זיי ווילען זיך אויסבעהאַלטען — נאָר דער פאָטער דערשנאַפּט זיי און לאָזט זיך ווי אַ רוח אַראָפּ פון די ברישטשקע — — — זי קומט האַסטיג אויף, ס'האַרץ פאַלט איהר אַזש פאַר שרעק אַרויס, זי ליגט ווי אַ דערוואָרפענע, נאָר באַלד דערמאָנט זי זיך, אַז ס'פריצ'ל גראַבאָווסקי איז געשטאָרבען אַ יאָהר נאָכ'ן פאָטערס פערשיקונג, ערשט איצט בערוהיגט זי זיך, וואָס עס איז נישט מעהר געווען ווי אַ חלום, אַז קיינער האָט זיי ביים בערגעל נישט געזעהען.

אַ גרויסער איבערגעוועקטער פּחד לייגט זיך אויף איהר געמיט. ס'נאָגט איהר, ס'גרובעלט איהר ביים לעפעלע פון האַרץ. זי פרעגט זיך צוליב אום היימליכקייט ביי די שטוב־מענשען צי זיי שלאָפען. זיי ענטפערען איהר, אַז נישט. זיי ליגען שוין אויף אַ לאַנגע צייט, עפּעס טומלעט זיך אין מאַרק פון מיטען האַלבע נאַכט אָן. זיי טוען זיך אָן אַ כוח צוצוגיין צום פענסטער, געוואַהר ווער'ן וואָס עס איז פאָרגעקומען. זיי עפענען אויף אַ האַלבען לאָדען, ס'שפּאַרט זיך אַריין אַ העלע, זומערדיגע אויסגעשטערנטע נאַכט. באַלד גיט זיך זיי אַ וואָרף אין די אויגען, ווי דער גאַנצער מאַרק איז אָרומגערינגעלט מיט פּאָליציי — אויף די אַקסלען — ביקסען מיט גאָלע אויפגעשטעלטע באַגנעטען. און פון די אונטערגעסלעך שאַ'ען זיך אַרויס פערשלאָפענע מיט מאַטשעיאָווקעס אויף די קעפּ, און גלאַנציגע דאַשקעס, זיי ברענגען יעדעס מאָל עטליכע מענשען און גיבען זיי איבער צו דער פּאָליציי, דער מאַרק ווערט וואָס אַמאָל פולער, ס'זעהט שוין באַלד אַזוי אויס ווי גאָרנישט לאַנג מיט אַכצעהן יאָהר צוריק... אויך אין אַזאַ העלע אויסגעשטערנטע זומער־נאַכט ...יודען שטייען איבערגעשראָקענע אויף די שוועלען פון זייערע הייזער פרעגען זיך — גלייך ווי בעת אַ שרפה — ווי ברענט! באַלד צעטרייבט זיי די פּאָליציי, און בעפעהלט זיי צו גיין שלאָפען. די יודען קענען נישט שטילען זייער נייגעריגקייט קוקען זיי אַרויס דורך די שפּאַרעס, און האָרכען אָנגעשטרענגט מיט די אויערן. זי, גאָלדעלע איז זיך משער, און גיט צו פערשטיין די שוועסטערן, אַז ס'מוז האָבען אַ שייכות מיט דעם, וואָס די חברה האָבען זיך פאַרנאַכט אַ לאָז געגעבען צום בערגעל זיי שטייען נאָך אַ פּאָר מינוט און קריכען באַלד צוריק אין די בעטען אַריין, אַזוי ווי די גאַנצע מעשה גייט זיי קנאַפּ אָן.

אינדערפריה ווען גאָלדעלע האָט געעפענט די טשיינע, זענען די עלטערע יודען צוריקגעגאַנגען פון ערשטען דאַווענען, האָבען זיי איהר דערציילט, אַז מ'האָט די גאַנצע חברה, וועלכע זי האָט נעכטען פאַרנאַכט געזעהען — אַרעסטירט, און פאַרטאָגס אַוועקגעשיקט אין דער פּאָוויאַטאָווער טורמע אַריין.

אַ גאַנצען טאָג זאַמלען זיך רעדלעך אינמיטען מאַרק. בעל־מלאכות איילען זיך נישט צו דער אַרבייט, ס'גאַנצע שטעטעל איז אויף. ווייבער ביים בעקער און אין די יאַטקעס — דערציילען זיך אויף חידושים, ווי אַזוי מ'האָט אַלץ איבערגעזעהן, צערוואָרפען ס'גאַנצע ווירטשאַפט ביי אברהם משה'ן אין הויז, אַפּילו אין די ספרים־שענק, צווישען ש"ס האָבען זיי געזוכט, גענישטערט, און די טאָכטער האָט מען אַוועקגעשיקט מיט דער גאַנצער חברה — זי האָט זיך גאָרנישט דערפון געמאַכט, זי האָט נאָך געלאַכט זיי אין די אויגען אַריין:

— יאָ, יאָ, אַנ'איבערגעדרייטע וועלט — שאָקלען די ווייבער איבערגענומענע מיט די קעפּ:

— וואָס איז דער חידוש — רופט זיך אָן אַ צווייטע — אַזאַ צייט, אַזאַ צייט נאָך ערגער ווי בעת דער מלחמה! דרייען זיך אַרום יונגע מענשען, גריזשען, עסען פון זיך אַראָפּ די הויט. אין די גרויסע שטעט אַריין — איז נישטאָ נאָך וואָס צו פאָהרען, מענשען נעהמען זיך דאָרט ס'לעבען. מיין זוהן האָט מיר דאָרט געשריבען, אַז מ'חלשט פאַר הונגער אין די גאַסען. און ביי אונז, איז דאָך אַוודאי גאָר נישטאָ, וואָס צו טון. ברענגט דער פויער אַ פוהר'על קאַרטאָפעל — פאָהרט ער צוריק מיט ליידיגע קעשענעס, און, אַז דער פויער האָט נישט, פונוואַנען זאָל דער בעל מלאכה נעהמען, איך זאָג ענק, אַז עס איז גאָרנישט קיין וואונדער, און מי יודע — גיט זי צו דראָהענדיג — וואָס עס וועט זיך נאָך טוען — — — זיי צוגעהען זיך דעריאַכמעטע, דער'היצטע אַהיים.

צו גאָלדעלען אין דער טשיינע שמעקט שוין אַ גאַנצען טאָג נישט אַריין קיין הונט. די יודען שטייען גאָר אינמיטען מאַרק, און שמועסען, שטייט זי אין דער טיר אַנ'אָנגעבראָגזטע, קוקט מיט הנאה, ווי פּאָליציי צוטרייבט די רעדלעך, לאָזט מעהר נישט ביין ווי צו צוויי.

(ענדע — מאָרגען)

נייער פאלקסבלאַט

דאָס לאָדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאַט

פאָבאָר פון יאָהרגאַנג 1911

מאָרגען, דעם 30-טען מאַי ד. י. דאַרפֿן זיך שטעלן:

פאַר דער פאָבאָר-קאָמיסיע נומער 1 (נאַרוּטאָוויטשאַ 75) די פאָבאָראָוויצעס פון יאָהרגאַנג 1911, וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון 3-טען פאָל. קאָמיסאַריאַט, וועמענס נעמען ס'הויבן זיך אָן מיט די ליטערס:

E L

דינסטאָג — F K (פון Ki ביז Ka)

פאַר דער קאָמיסיע נומער 2 (אַגרעדאָווע 34) די פאָבאָרוויצעס פון יאָהרגאַנג 11911, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 4. פאָליציי-קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף די אותיות:

G Z Z

דינסטאָג — K

פאַר דער קאָמיסיע נומער 3 (קאָשטשושקי 21) די פאָבאָראָוויצעס פון 1910, קאַטעגאָריע B, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 4-טען פאָליציי-קאָמיסאַריאַט, וועמענס נעמען ס'הויבן זיך אָן מיט די אותיות:

אַלע ליטערס

דינסטאָג — אַלע ליטערס.

צו די פאָבאָר-קאָמיסיעס דאַרפֿן די פאָבאָראָוויצעס מיטנעמען די פּעסער, אָדער פּערזענליכע דאָקומענטן אַרויסגעגעבן פון די פּאָליציי-קאָמיסאַריאַטן, פּראָלאָנגאַציע און רעגיסטראַציע-קאַרטען, וואָס זענען אויסגעשטעלט געוואָרן פון לאָדזשער מאַגיסטראַט, און בעשייניגונגען וועגן פאַך און בילדונג.

די פליכט פון צושטעלן פּערזענליכע דאָקומענטן איז אויך חל אויף די פאָבאָראָוויצעס פון קאַטעגאָריע ב., וועלכע האָבן די דאָזיגע בעשייניגונגען צוגעשטעלט צו די פאָבאָר-קאָמיסיע אין די פריהעריגע יאָהרען.

פון האַנדעלס-געריכט

בעשטעטיגט די רעגולאַציע פון דער פירמע „מיכאל גלאַזער". — ברידער גליקסמאַן בעצאָהלען פולע 100 פּראָצ. און געריכטס-קאָסטען

אין מאַי 1931 האָט דאָס געריכט פּערעפּענטליכט אַן אויפאַדלאַשטש דער סאַמעט- און פּלוש-פאַבריק (זאַקאַנטנאַ 58-56).

צוליב דעם וואָס די פירמע האָט ביז איצט נישט געמאַכט קיין שום רעגולאַציע-פאָרשלאַג איז געשאַפֿן געוואָרן אַ קרעדיטאָרען-פאַרבאַנד, אַלס סינדיק איז געוועהלט געוואָרן אַדוו. מענאַסע.

* * *

דאָס האַנדעלס-געריכט האָט אין פעברואַר ד. י. בעשטעטיגט דעם רעגולאַציע-אָפּמאַך מיט די קרעדיטאָרען אויף 10 פּראָצענט.

אין מערץ ה. י. האָט די פירמע אָפּגעגעבן אַן אַפּעלאַציע צום אַפּעלאַציע-געריכט אין וועלכער זי בעט, צו בעשטעטיגן דעם אָפּמאַך לויט די פאַרגעלעגטע בעדינגונגען, און דערביי נישט דאַרפֿן געבען קיין גאַראַנטיעס.

דאָס אַפּעלאַציע-געריכט האָט דעם טייל פון דער דעציזיע פון לאָדזשער געריכט צו געבען אַ גאַראַנטיע אָפּגעוואָרפֿן, און דעם אָפּמאַך בעשטעטיגט.

* * *

דעם 14-טען יולי 1931 איז צווישען דער פירמע „מיכאל גלאַזער" מיט די קרעדיטאָרען געשלאָסען געוואָרען אַ רעגולאַציע-אָפּמאַך לויט וועלכען די פירמע רעגולירט אויף 70 פּראָצענט, דער גרעסטער טייל קרעדיטאָרען איז געווען פאַר דעם אָפּמאַך. איין פירמע האָט געגען דעם אָפּמאַך אַפּעלירט, צום אַפּעלאַציע-געריכט.

דאָס אַפּעלאַציע-געריכט האָט דעם רעגולאַציע אָפּמאַך בעשטעטיגט.

* * *

אין שייכות מיט דעם אויפאַדלאַשטש פון דער פירמע „צעזאַר בערנהאַרד" בעזיצער פון דער אייזען-גיסעריי „וואָדאָטורביני" (זאַקאַנטנאַ 62) האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די וועקסלען האָבן אויך אונטערגעשריבן בערנהאַרדס פרוי ראָזאַליאַ.

אויף דער נעכטיגער זיצונג האָט דאָס האַנדעלס געריכט פּערעפּענטליכט דער פרוי ראָזאַליאַ בערנהאַרד אַ צוגאָב-אויפאַדלאַשטש.

* * *

מיט עטליכע טעג צוריק, האָבן מיר מיטגעטיילט וועגן דעם אויפאַדלאַשטש פון די ברידער זלמן און לייזער גליקסמאַן, מאַנופאַקטור-סוחרים (באַוואָמיעיסקאַ 1), מיט אַ בעפעהל ביידע ברידער צו אַרעסטירען פאַר אַ ביזוויליגען באַנקראָט.

דער קוראַטאָר מיט'ן קאָמאָרניק זענען דאַן אַוועק קיין סאָסנאָוויעץ, וואו זיי האָבן געטראָפֿן איינעם פון די ברודער לייזער גליקסמאַן און אַ טייל סחורה, וואָס זיי האָבן אַרויסגעפיהרט פון לאָדז, לייזער גליקסמאַן איז דאַן געבראַכט געוואָרען קיין לאָדז און איינגעזעצט אין אַרעסט.

איצט האָט די פאַמיליע אויסגעצאָהלט די קרעדיטאָרען פולע הונדערט פּראָצ. און געדעקט אַלע קאָסטען פון פּערעפּענטליכען דעם אויפאַדלאַשטש, ווי: די קאָסטען פון קאָמאָרניק, קוראַטאָר, האַנאָראַר, פאַר'ן אַדוואָקאַט און די רייזע-הוצאות קיין סאָסנאָוויעץ.

צוליב דעם, וואָס די קרעדיטאָרען האָבן זיך איצט אָפּגעזאָגט פון די פּרעטענזיעס, האָט דאָס געריכט נעכטען אַרויסגעגעבן לייזער גליקסמאַנען אַ גלייט אויף דריי חדשים און איהם בעפרייט פון אַרעסט. אויב ס'וועלען זיך נישט מעלדען פריש בעלי-חובות וועט דאָס געריכט דעם אויפאַדלאַשטש אַנולירען.

* * *

אין שייכות מיט דעם אויפאַדלאַשטש פון דעם לעבענסמיטעל-קאָאָפּעראַטיוו אין אַלעקסאַנדער איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון די קרעדיטאָרען, צוליב דעם, וואָס צו דער פערזאַמלונג איז קיין איינער פון די קרעדיטאָרען נישט געקומען, האָט דאָס געריכט די קוראַטאָרען-צייט פּערעפּענטליכט אויף ווייטערדיגע צוויי וואָכען.

* * *

אין שייכות מיט דעם אויפאַדלאַשטש פון יעקב קאַגען (שרודמיעסקאַ 6) איז צוליב דעם, וואָס די קרעדיטאָרען האָבן נישט אָנגעמאָלדען די פּרעטענזיעס האָט דאָס געריכט דעם טערמין אָנצומעלדען די פּרעטענזיעס ביים סינדיק פערלענגערט אויף נאָך צוויי וואָכען.

זעלבסטמאָרד פון אַ געריכטס-פערטיידיגער

ער האָט זיך דערשאָסען, ווייל ער האָט נישט געקענט בעצאָהלען די שטייערען

(—) פרייטאָג 3 אַ זייגער נאָכמיטאָג איז דער געריכטס-פערטיידיגער וולאַדיסלאַוו ריכטער געקומען אין זיין קאַנצעלאַריע אויף קילינסקי 116. נאָך עטליכע מינוטען האָט זיך דערהערט אַ רעוואָלווער-שאָס, די שכנים זענען אריין אין קאַנצעלאַריע און האָבן דערזעהן אַ שרעקליך בילד אויף אַ שטוהל איז געזעסען ריכטער און פון זיין שלייף האָט זיך געגאָסען בלוט, ער האָט נאָך געהאַלטען אין דער האַנד דעם רעוואָלווער מיט וועלכען ער האָט זיך דערשאָסען, יעדע רעטונגס-אַקציע האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר שפּעט און דער דאָקטאָר האָט נאָר געקענט קאָנסטאַטירען דעם טויט.

דער זעלבסטמערדער האָט איבערגעלאָזען אַ בריף צו זיין שוועסטער, און דעם בריף שרייבט ער, אַז ער האָט געמוזט בעגעהען זעלבסטמאָרד צוליב דעם וואָס אויף איהם זענען אַרויפגעלעגט געוואָרען אַזעלכע שטייערען, וועלכע ער האָט נישט געקענט בעצאָהלען.

אַרבייטסלאָזע קענען נישט עקסמיטירט ווערען

אויב זיי ווענדען זיך מיט ביטעס צום געריכט

(2) ווי בעוואוסט זענען אַלע עקסמיסיעס אויף אַרבייטסלאָזע, וואָס פאַרנעהמען 1 און 2 שטוביגע וואוינונגען, לויט אַ פעראָרדנונג צוריקגעהאַלטען געוואָרען ביז'ן 1-טען אָקטאָבער ד. י.

נישט קוקענדיג דערויף, ווערען די ביז'ן פריהלינג אַרויסגעגעבענע עקסמיסיעס אויסגעפיהרט. די עקסמיסיעס ווערען נישט אויסגעפיהרט אין די פאַלען, ווען די אַרבייטסלאָזע, ביי וועלכע ס'איז בעשטימט אַ טערמין פון אַן עקסמיסיע, ווענדען זיך צום געריכט מיט אַ ביטע, אין דעם פאַל דאַרף צוגעשטעלט ווערען אַ בעשטעטיגונג, אַז דער בעטרעפֿענדער איז נאָך אַרבייטסלאָז. — אין די פאַלען ווערען די עקסמיסיעס צוריקגעהאַלטען.

די אַרבייטסלאָזע, וואָס האָבן עקסמיסיע-טערמינען, דאַרפֿן אָפּגעבען אַזעלכע ביטעס אין געריכט, און פערופֿן זיך אויפ'ן דערמאָהנטען דעקרעט.

ש

פּלוצלינג געשטאָרבען

אויף גראַדזשענסקאַ 24 איז פּלוצלונג געשטאָרבען דער איינוואוינער גוסטאַוו ריכטער.

ווידער „בריליאַנטען"

פּראָווינצער האַנדעלט זיך איין אַ „כשר'ע מציאה" פאַר 75 זל.

(א) די באַאַיווע פּראָווינצער לאָזען זיך נאָך אַלץ „נאַבי'ערען" פון אַפעריסטען מיט געשליפענע גלעזלעך, וועלכע רעדען איין, אַז דאָס זענען רוסישע בריליאַנטען.

נעכטען האָט דער קוילער סוחר סטאַניסלאַוו קאַצפּאַרסקי זיך איינגעהאַנדעלט אַזאַ כשר'ע מציאה, אויף באַוואָמיעיסקאַ גאַס האָט איהם אַ „רוסישער רעעמיגראַנט" פערקויפט אַ „בריליאַנט" מיט אַ „גאָלדען זייגערל" „פאַר 75 זלאָטעס.

דער פּראָווינצער סוחר איז מ"י דער מציאה געקומען אין קאָמיסאַריאַט פּאָליציי זוכט דעם אַפעריסט.

א רעמאָנט אין די שולען

(א) אין משך פון דער פעריע-צייט וועט די בילדונגס-אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט אַדורכפיהרען אַ רעמאָנט פון די לאָדזשער שול-לאָקאַלען.

זעלבסטמאָרד

(2) אין דער אייגענער וואוינונג, אויף פּאָמאָרסקאַ 80 איז ליבאַ פּיענטשיק בעגאַנגען זעלבסטמאָרד.

זונטאָג

כג

29

אייר תרצ"ב

מאַי

זון-אויפגאַנג 3.26

זון-אונטערגאַנג 7.41

טאָג-נאָטיצען

דער גורל פון הונדערטער יודישע עלענדע יתומים

איז אָפּהענגיג פון דער מאָרגענדיגער גרויסער גאַסען-זאַמלונג

די „יתומים-וואָך" וואָס ווערט איצט אַדורכגעפיהרט אין לאָדז האָט, ווי מ'האָט געקענט פאָראויסזעהען געפונען אַ וואַרימען אָפּקלאַנג און ברייטע אונטערשטיצונג פון די לאָדזשער יודישע געזעלשאַפטליכע קרייזען.

ווי מיר דערוויסען זיך האָבן זיך צו דער זאַמעל-אַקציע געשטעלט צו דינסט די אָנגעזעהענסטע עסקנים און ענערגישסטע פרויען וואָס האָבן זיך געשטעלט פאַר אַן אויפגאַבע, צו העלפֿען די הונדערטער אומגליקליכע יתומים, וואָס ווערען דערצויגען אין די לאָדזשער יודישע יתומים-הייזער זיי זאָלען נישט בלייבען אָהן אַ היים, אָהן אַ דאַך איבער'ן קאָפּ.

מיר געדענקען זעהר גוט, ווי אַזוי ביים אויסברוך פון וועלט-קריג אין די יאָהרען 1914-15 ווען קינדער האָבן זיך געוואַלגערט אין די גאַסען הונגעריגע און נאַקעטע, אָהן אַ היים, אָהן אויפזיכט, דאַן האָט דאָס יודישע לאָדז וואונדער בעוויזען: הונדערטער עלענדע, פערלאָזענע יתומים זענען דאַן פערזאָרגט געוואָרען אין די שוין דאַן עקזיסטירענדע יתומים-הייזער, און נייע יתומים-הייזער האָבן זיך געגרינדעט וועלכע עקזיסטירען און זענען טעטיג ביז'ן היינטיגען טאָג.

טויזענדער יודישע יתומים, אָהן טאַטע-מאַמע זענען אין די לאָדזשער יתומים-אַנשטאַלטען דערצויגען געוואָרען, וועלכע זענען איצט שוין זעלבסטשטענדיגע מענשען, נוצליכע בירגער, און פערנעהמען ביים היינטיגען טאָג אַן אָרט אין געזעלשאַפטליכען לעבען.

די לאַגע אין די יתומים-אַנשטאַלטען איז איצט ליידער אַ שרעקליכע: די הילף פון די אַמעריקאַנער יודען איז אָפּגעשטעלט געוואָרען. דער מאַגיסטראַט האָט די סובסידיעס אָפּגעקירצט ביז אַ מינימום. אַלע אַנדערע הכנסה-קוואַלען זענען צוליב'ן קריזיס אָפּגעשניטען געוואָרען. די פערוואַלטונגען קלאַפּען אין די טירען פון דער עפענטליכקייט און בעטען הילף פאַר די הונדערטער יתומים-קינדער.

די געשאַפענע לאַגע האָט געצווינגען די זעקס לאָדזשער אָנגעזעהענסטע יודישע יתומים-הייזער צו אָרגאַניזירען אין לאָדז די „יתומים-וואָך", כדי אַזוי אַרום צו ליינדערען די נויט, צו זיכערען דעם מאָרגען פון אונזערע יתומים.

מאָרגען, מאָנטאָג, וועט דער אָרגאַניזיר-קאָמיטעט אַדורכפיהרען אויף די לאָדזשער גאַסען און לאָקאַלען אַ גרויסע עפענטליכע געלד-זאַמלונג.

מיר דערמאָנען דערום דער לאָדזשער יודישער געזעלשאַפט: אין דער מאָרגענדיגער זאַמלונג איז אָפּהענגיג דער גורל פון הונדערטער יודישע יתומים. זאָל יעדער ייד זיך בעשטייערען לויט די מעגליכקייטען — העלפט דעם יודישען יתום!

היינט און פאָלגענדע טעג!

מעכטיגע זיטען-דראַמאַ

רעזשי Clarence Brown

„פרייע נשמות"

אין די הויפּטראָלען די בעריהמטסטע דריי עקראַן-שטערנס:

Norma Shearer,
Lionel Barrymore,
Clark Gable

אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבע און אַקטואַליטעטען פון לאַנד.

אָנהויב אין געוועהנל. טעג 5 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג — 1 אַ זייגער בייטאָג. דער זאַל ווערט מעכאַניש ווענטילירט און בעקיהלט!

הנחה-בילעטען גילטיג אָהן בעגרענצונגען!

בעפאָר איהר פאָהרט אויף ערהאָלונג

קויפט איין אייער

קאָסמעטיק

נור אין דער איבעראַל-בעוואוסטער

קאָנקורענץ-פּערפומעריע פון

J. Drukier, 5 ZAWADZKA 5
tel. 175-92

וואָס בעזיצט ספּעציעל צום זומער-סעזאָן די נייעסטע פּערפומען, פודערן, טואַלעט-זייפען ווי אויך אַלערליי בלומען-וואַסערן צו פערקלענערטע פּרייזען

בעמערקונג: פאַר ענגראָסיסטען בעזונדערער ראַבאַט.

בעזוכט מיין פּערפומעריע און איהר וועט זיך איבערצייגען.

אויסצאהלונגען פאר ארבייטס-לאזע פאר'ן חודש מאי

די ארבייטסלאזע אונטערשטיצונגען פאר'ן חודש מאי.

מארגען מאנטאג, ד. 30-טען, די ליטערעס:

M N O P R

דינסטאג, ד. 31-טען די ליטערעס:

S T U W Z Ź

געגען דעם צו הויך אויסגע-מאסטענעם אומזאץ-שטייער

אקציע פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער

די האנדעלס-קאמער האט פארגענומען אן אקציע, אז דער אומזאץ-שטייער, וואס איז היי-יאהר צו הויך אויסגעמאסטען געווארען, זאל פון די אפעלאציע-קאמיסיעס, וואס גיכער בעטראכט ווערען. צו דעם צוועק, האט זיך די האנדעלס-קאמער געווענדעט צו דער פינאנץ-קאמער.

פאליטישע רעוויזיעס און ארעסטען

(—) די פאליטישע פאליציי האט אדורכגעפיהרט א רעוויזיע ביי א געוויסען בצלאל דאוויד־אוויטש אין זגערזש (פיאנטקאווא 24) און געפונען פיל קאמפראמיטירענד קאמוניסטיש מאטעריאל. אלס רעזולטאט פון דער דאזיגער רעוויזיע איז אויך ארעסטירט געווארען א געוויסער יאן פוס און ס'זענען אויך אדורכגעפיהרט געווארען רעוויזיעס און ארעסטען אין לאדז.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) דאנצער (זגערזשער 57), גראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15), גארפיין (פילסודסקא 54), בארטאשעווסקי (פעטריק. 164), רעמביעלינסקי (אנדזשעיא 28), שומאנסקי (פשענדזעלניאנא 75).

אפקלאנגען פון דער „בעלאגע-רונג“ אויף בזשעזשינער-גאס

(2) די צייטונגען האבען מיט עטליכע טעג צוריק געבראכט א ידיעה וועגען אן עקסמיסיע-אינצידענט אויף בזשעזשינער 10, ווי די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט איז דער יובילער יאן פלאצעק אין דער געשיכטע גארנישט שולדיג, ער איז בעת דעם אינצידענט אינגאנצען אינדערהיים נישט געווען און האט אין דער אימפרעזע נישט אנטיילגענומען.

גימנאזיע א. נ. פון מארשאל פילסודסקי

נעהמט אן אנמעלדונגען ביז'ן 15 יוני

די קאנצעלאריע פון שטאטישען גימנאזיום א. נ. פון מארשאל פילסודסקי (שיענקיעוויטשא 46) נעמט אן קאנדידאטען-אנמעלדונגען אין דער 4-טער קלאס ביז'ן 15-טען יוני ד. י.

מ'קען הייסען „קופיעץ“ און זיין א גנב...

דער קופיעץ פערמשפט אויף 6 חדשים תפיסה

(א) אין ווידזעוו איז ארעסטירט געווארען דער פיהרער פון א גנבים-באנדע ארטור קופיעץ. דער „קופיעץ“ איז נעכטען פערמשפט געווארען אויף 6 חדשים תפיסה.

איבערגעפאהרען

(2) אויף פשעיאזד 91, האט די פוהר פון דער זאדע-וואסער-פאבריק „כאבעטא“ איבערגעפאהרען פעליקס פאלקאווסקי און איהם שווער פערוואונדעט.

פון די פרייוויליגע פייערלעשער

דער ריינער ריוח פון אפצייכען-טאג לטובת די פרייוויליגע פייערלעשער וואס איז פארגעקומען דעם 22 מאי ד. י. איז געווען 5.765.75 זל.

DOKTUR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארק-שטראהלען.

נעמט אן פון 8—2 און פון 5—9 אווענד.

בעזונדערווארטע-צימער פאר פרויען.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע“

דירעקציע: ד. צעלמייסטער און א. בעזמאז.

די היים פון דער יודישער אפערעטע.

גאסטשפילען פון זיגלער'ס אפערעטען-סטאר-טרופע מיט ערנא זיגלער

די גרעסטע טעאטער-אטראקציע אין לאדז!

רעדוצירטע קריזיס-פרייזען פון 80 גר. ביז 2.20 זל.

היינט, זונטאג, 9 אווענד ווידערהאלונג פון דער פרעמיערע, די ניי-אויפגעפיהרטע זעהר מעלאדישע דזשאז-אפערעטע, וואס האט נעכטען איבערפולט דאס טעאטער

דאס מיידעל פון דער וואלגא

מיט 42 נומערן געזאנג און טענץ פון ראזענבערג, מוזיק — שלום סעקונדע. רעזשי מ. פאסטאר, מיט ערנא זיגלער אין דער הויפט-ראלע. — די שטהנע הארציגע יודישע און רוסישע לידער רופען ארויס בעגייסטערונג — יעדעס לידעל האט שטורמישע אונאויפהערליכע אפלאדירט.

פארנעז, מאנטאג, גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פון 60 גר. ביז 1.60 די בעריהמטע דזשאז-אפערעטע

דאס נעגער-מיידעל

פראלאנגירן די צאלונגס-טערמינען פון שטייערן איבער די זומער-חדשים

פאדערט א דעלעגאציע אין דער לאדזער פינאנץ-קאמער

(א) א סוחרים-דעלעגאציע האט אפגעגעבען א מעמאריאל צו דער פינאנץ-קאמער, אז איבער די זומער-חדשים, ווען דער פדיון שטעלט זיך אפ, זאלען איבערגערוקט ווערען די צאהלונגס-טערמינען פון די שטייערן, וואס פאלען אויס אין די דערמאנטע חדשים.

בעאמטע פון דער קר. קאסע וועלען עקזאמינירט ווערען

ביטער וועט זיין דעם בעאמטען, וואס וועט בעקומען א „יעדינקע“...

(2) לויט א פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט פון 18־טען אפריל ד. י. קענען די בעאמטע פון דער קראנקען־קאסע וועלכע ארבייטען שוין פינף יאהר, בעזייטיגט ווערען פון די פאסטענס נאר דאן, ווען ס'וועט זיי אויסגעצאהלט ווערען א חוץ פאר די קינדיגונג אויך א ספעציעלע פערגיטיגונג לויט די יאהרען וואס זיי ארבייטען.

בישט קומענדיג דערויף, איז פון דער ארבייטער צענטראלע אין ווארשא דערהאלטען געווארען א ידיעה, אז פון 1־טען יולי ד. י. וועלען אלע ארבייטער פון דער קר. קאסע געקינדיגט ווערען, די בעאמטע פון דער קר. קאסע וועלען אויך קוואליפיצירט ווערען אויף „סטאפניעס“ אזוי ווי די שולער אין דער שולע. ווער ס'וועט בעקומען א „יעדינקע“ וועט בעזייטיגט ווערען פון דער ארבייט.

א „מלחמה“ מיט דרענגער און קאסעס

צווישען פויערים פון צוויי שכנישע דערפער

(2) הינטער ראדאמסק, האט זיך נעכטען אויף די פעלדער אפגעשפילט א „פארמעלע מלחמה“ צווישען די פויערים פון די צוויי דערפער קוזשיצי און אקאלאוויצע. די מלחמה האט אויסגעבראכען צוליב דעם, וואס די פויערים פון איין דארף האבען ארעפגעיאגט די בהמות פון די פעלדער, וואס געהערען צום צווייטען דארף.

נאך א „מיטינג“ אויף וועלכען דער סאלטיס באטאר איז ארויסגעטרעטען מיט א רעדע, זענען די פויערים פון דארף אקאלאוויצע ארויס מיט דרענגער און קאסעס און בעפאלען קוזשניצע. אויפ'ן „שלאכט-פעלד“ איז געבליבען א גרויסע צאהל צו'דם'טע און צו'מזיק'טע פויערים.

דער סאלטיס און אנדערע, וואס האבען זיך „אויסגעצייכענט“ אין דער שלאכט, זענען ארעסטירט געווארען.

א באנדע געלד-פעלשער

נעכטען געמשפט געווארען דורכן קרייז-געריכט

(—) אין קרייז-געריכט איז פארגעקומען א גרויסער פראצעס פון א באנדע געלד-פעלשער, זיי האבען געארבייט אין פערשידענע פונקטען פון לאנד, אין פויזנער קאנט האבען זיי פאבריצירט 100-זלאטיגע-באנקנאטען (דערפאר איז דער הויפט-מאכער גלאמקאווסקי פערמשפט געווארען אויף 7 יאהר תפיסה), דאן האבען זיי געארבייט דאלארען הינטער הגערזש און אין ווישניאווא גירע, פאר די דאזיגע פערברעכענס זענען זיי נעכטען געמשפט געווארען דורכן קרייז-געריכט, גלאמקאווסקי איז פערמשפט געווארען אויף 1 יאהר טורמע, זאגלאבא—8 חדשים; קאראנזשי—6 חדשים; לובינסקי און מאטשינסקי צו 6 חדשים. די איבעריגע בעשולדיגטע זענען צוליב מאנגעל אין בעווייזען בעפרייט געווארען.

בעגאנגען זעלבסטמארד אין שפיטאל

קראנקער שפרינגט ארויס פון פענסטער און ווערט דערהרג'עט אויפ'ן ארט

(—) נעכטען איז אין ראדאגאשטשער שפיטאל בעגאנגען זעלבסטמארד דער קראנקער טורמע-וועכטער בראניסלאוו ספאלינסקי (גאווא-טארגאווע 4).

ספאלינסקי האט זיך זייט א לענגערע צייט געהיילט אין שפיטאל אבער זיין געזונד-צושטאנד האט זיך אלץ פערערגערט, צוליב דעם האט ער בעשלאסען צו בעגעהן זעלבסטמארד.

אויסנוצענדיג וואס קיינער פון די בעדינונג איז נישט געווען אין שפיטאל-זאל, האט ספאלינסקי געעפענט דאס פענסטער און ארויסגעשפרונגען פון צווייטען שטאק אויפ'ן הויף, ער איז דערהרגעט געווארען אויפ'ן ארט.

א תליה אין א ציגעלניע

אנ'אלמן ווערט מיאוס דאס לעבען און הענגט זיך אויף

(2) אין מיינערס ציגעלניע אויף דאמבראווסקא גאס, האט דער נאכט-וועכטער בעמערקט אין א שאפע הענגען א מענש, די ארבייטער האבען דעם געהאנגענעם אפגעשניטען פון דער תליה, ער איז אבער שוין געווען טויט.

ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט איז דער געהאנגענער דער 45־יעהריגער אנטאן פאטאצקי, פון זשגאווסקא 100. די סיבה פון דעם טראגישען שריט איז דאס, וואס ער איז געווארען אנ'אלמן און ארבייטסלאזיגקייט.

ביי מאגען-בעשווערדען

פערקלענערטער הונגער-געפיהל, דארם-פערשטאפונג, דרוק נעבען די לעבער, בעקלעמונגען בעווירקט א גלאז נאטירליך בימערוואסער Franciszka Józefa א שנעלע בעלעבונג פון דער פערדייאונג. צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד-אפטעקשנעם.

הנחה-פעסער פאר סוחרים

שריט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער

צוליב דעם, וואס די 400 זל. אויסלאנדס-פעסער האמעווען דעם האנדעל, האט די לאדזער האנדעלס־קאמער אונטערגענומען שריט, צוריק־צושטעלען דעם בידאיצטיגען טאריף פון הנחה־פעסער.

זיצונג פון שטאט-ראט

קומענדיגען דאנערשטאג דעם 2־טען יוני 8 אווענד קומט פאר א זיצונג פון שטאט־ראט.

ווען דארף מען צאהלען

דעם הנחה-שטייער פון לאפאלען און הייזער?

דעם 31־טען מאי איז דער לעצטער טערמין איינצוצאהלען דעם לאקאל־שטייער פאר'ן 2־טען קווארטאל 1932 און דער מלוכה־שטייער מיט דעם קאמונאלען צושלאג פון הייזער פאר'ן 1־טען קווארטאל 1932.

דער הנחה־טערמין איינצוצאהלען די דערמאנטע שטייערן, ענדיגט זיך דעם 14־טען יוני ד. י.

צענטראלער סינדיקאט פון פוילישע אימפארטערען

געגרינדעט געווארען אין פראנקרייך

ווי מ'טיילט מיט דער לאדזער האנדעלס־קאמער פון דער פויליש. אמבאסאדע אין פאריז איז אויף דער איניציאטיוו פון פוילישען גענעראל־קאנסול אין פאריז געגרינדעט געווארען א „צענטראל סינדיקאט פון פוילישע אימפארטערען אין פראנקרייך“, וועמעס אויפגאבע ס'וועט זיין צו שטארקען די פויליש־פראנצויזישער האנדעלס־בעציהונגען.

פאנד-בריף שטארק געפאלען

(—) אויף די לאדזער און ווארשאווער געלד־בערזעס איז נעכטען געווארען א מהומה צוליב דעם קורס פון די פאנד־בריף. די ווארשאווער געלד בערזע האט נעכטען אפיציעל נאטירט די פאנד־בריף. קיין אפנעהמער זענען נישטא. אויך לאדזער פאנד־בריף זענען שטארק געפאלען.

קאנסום פאר די, וואס פאהרען אויף זומער-וואוינונג און אויף דער פלאזשע

מיט א שנעלען טעמפא דערנעהנטערט זיך די צייט פון אורלויבען און דאס אוועקפאהרען אויף זומער־וואוינונג. יעדע פערנינפטיגע בעל־הביתטע דארף דעריבער זיך פערזעהען בעצייטענס מיט זומער־גאדעראבען. דאס האט טאקע דאס איינציגע ביי אונז אין שטאט ווארען־הויז קאנסום ביי דער ווידזעווער מאנופאקטור, זיך פערזעהען מיט א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע, גלאטע, ווייסע און געדרוקטע שטאפען אויף זומער־קליידער, בלוזען, שלאפראקען, פיזשאמעס, ווי אויך עלעגאנטע און מאדערנסטע קאסטיומען. און באד־מענטלען, אומבעדינגט נויטיג אויף דער פלאזשע. אויסערדעם עמפפעהלט אויך קאנסום א גרויסען אויסוואהל פון לעזשאקעס און בעקוועמע וואלד־פאטעלען. דאס אלעס פערקויפט קאנסום צו אונערהערט נידריגע פרייזען, אויך אלע אנדערע אפטיילונגען ווי שיך, גאלאנטעריע, דאמען־קאנפעקציע, מענער און קינדער זענען פערזעהען מיט ערשטקלאסיגע מאטעריאלען. — אלזא, די אקטועלסטע לאזונג פון טאג איז: „פאר'ן אוועקפאהרען אויף זומער־אפרוה איל נאך איינקויפען אין קאנסום“.

דער יום-טוב פון דער מוטער

קומט היינט פאר אין לאדז

אזוי ווי אין אלע קולטורעלע לענדער קומט אויך פאר ביי אונז אין שטאט — דער טאג פון דער מוטער. דער דאזיגער טאג איז געווידמעט דעם טייערסטען און ליבסטען וועזען פון יעדען מענשען — זיין מאמען, ס'פיהרט זיך, אז קינדער מאכען פערשידענע פרעהליכע און אנגענעהמע איבערראשונגען זייערע מאמעס.

אין אלע שולען אויך אין די יודישע. ווערען פארקומען ספעציעלע פייערליכקייטען געווידמעט דער מוטער.

נעכטיגע פרעמיערע פון „וואלגא מיידעל“ אין פילהארמאניע

די שוין גוט בעקאנטע זיגלערס טרופע האט שוין נעכטען אויפגעפיהרט אין פילהארמאניע א גאנץ נייע אריגינעלע אפערעטע „דאס מיידעל פון דער וואלגא“. מיט די בעליבטע ערנא זיגלער אין דער הויפט־ראלע. די אפערעטע איז שעהן אויפגעפיהרט געווארען און איז אדורך ביי א גרויסערדיגען ענטוזיאזם פון איבערפולטען פובליקום. היינט ווערט דאס „מיידעל פון דער וואלגא“ געשפילט צום צווייטען מאל.

האבען סעזאן־ארבייטער רעכט אויף אונטערשטיצונג?

חלוקי דעות צווישען דער צענטר. פערוו. פון ארב. פאנד און דער לאדזער וואיעוואדזטווע

(2) אין צוזאמענהאנג מיט די סעזאן־ארביי־טען, וואס האבען זיך אנגעהויבען אין א גאנצע רייה שטעט, האט די וואיעוואדזטווע צוגעשיקט צו די מאגיסטראטען, אפצורעכענען די ארבייטער פון זייערע פערדינסטען דעם אפצאהל פון די פערזיכערונגען פאר'ן ארבייטסלאזען־פאנד.

מיט עטליכע טעג צוריק, האט דער לאדזער מאגיסטראט בעקומען פון דער צענטראל־פערוואל־טונג פון ארבייטסלאזען־פאנד אין ווארשא א בריף, אין וועלכען ס'ווערט אויפמערקזאם געמאכט, אז דער מאגיסטראט האט נישט קיין רעכט די סעזאן־ארבייטער צו פערזיכערען אין ארבייטסלאזען־פאנד, און ס'דארף נישט גענומען ווערען דער פערזיכע־רונגס־אפצאהל.

דער סעזאן ארבייטער־פעראיין האט אונטער־גענומען אנ'אקציע אויפצוקלערען דעם ענין.

א גראנדיעזע גארטען־פערוויי־לונג אין העלענאוו

אויף שבת, דעם 11־טען יוני ד.י. (ד.ה. דעם צווייטען טאג שבועות) ארגאניזירט דאס קוראטאר־יום פון די מעדעם־שולען אין לאדזש א גראנדיעזע גארטען־פערוויילונג אין דעם ערשט אויפגעפרישטען גארטען אין העלענאוו.

די פערוויילונגען אין העלענאוו גארטען אייגענע ארדענט דורכ'ן מעדעם־קוראטאריום זענען שוין געווארען ממש א נויטווענדיגקייט פאר די ברייטע מאסען פרייגד פון די יודיש־וועלטליכע שולען, וועלכע טרעפען זיך אויף די דאזיגע פערוויילונגען, און עס איז נישט קיין וואונדער או איהר האט דארט אלעס וואס שיינעם גארטען, פרישע לופט און וואסער, ארקעסטערן שפילען, ארטיסטען ווילען, א ריזען קאנצערט־לאטעריע מיט א סך ווערטפולע געווינסטען און דאס אלץ פאר גאר א קליינעם אפצאהל — עס איז דעריבער פערשטענדליך, וואו מען קויפט שוין בעצייטענס בילעטען אויף דער דאזיגער פער־וויילונג.

ערשטע גרופע קראנקע קינדער קיין לאגעווניק

שיקט דער מאגיסטראט ארויס

דעם 1־טען יוני ווערט דורכ'ן מאגיסטראט ארויסגעשיקט די פארטיע הונדערט קראנקע קינדער קיין לאגעווניק, וואו די וועלען זיין 4 וואכען. די צווייטע גרופע וועט ארויספאהרען דעם 1־טען יולי ד. י.

בעני אדלער „דער איבריגער מענש" אין קאמעראל־טעאטער

„דער איבעריגער מענש" מיט בעני אדלער ווערט היינט ווידער געשפילט אין קאמעראל טעא־טער. „דער איבריגער מענש" פון ז. ליבין האט נעכטען געמאכט א פוראר און דאס פובליקום האט דעם ארטיסט צוזאמען מיט'ן גאנצען אנסאמבל שטורמיש אפלאדירט.

די זשורנאליסטישע משפחה אין „לונא־פארק"

פ זונעכטען נאכמיטאג ביז היינט פארטאגס האט זיך דער לאדזער עולם געוויילט אין „לונא־פארק", די „זשורנאליסטישע מאיובקע" האט צוגע־צויגען טויזענדער זאייבוראוויבער אין אונזער שטאט ביי יעדער אימפרעזע האט מען זיך געוויילט. און היינט געהט עס אויפסניי. פון 3 א זייגער הויבט זיך ווידער אן די גרויסע פערוויילונג פון דער זשורנאליסטישער משפחה.

3 א זייגער בייטאג הויבט זיך אן די גרויסע קינדער־פערוויילונג אין „לונא־פארק".

א נייע סענסאציע אין „סקאלא"

מ'האט נאך נישט פערגעסען די טריומפען פון „קווי פרא קווא" אין „סקאלא" גרייט שוין די דירעקציע צו א נייע סענסאציע.

דאס וועלען זיין די גאסטשפילען פון „מאר־סקיע אקא" און „וועסאלי וויעטשור". די פרעמ־יערע וועט פארקומען דאנערשטאג.

ראדיא־פראגראם

זונטאג, דעם 29 מאי 1932

9 טראנסמיסיע פון אלארם־פלאץ פון קאדע־טען־קארפוס אין לעמבערג, 11 גראמאפאן־פליטען, 11,58 צייט־סיגנאל, 12,15 סימפאנישער פריה־מארגען פון דער ווארשאווער פילהארמאניע, 3 „פריהלינג אין די פאלקסלידער" אודיציע פון ווארשא, 3,55 „דער טאג פון דער מוטער" אקא־דעמיע אין דער ווארש. „פילהארמאניע", 4,20, גראמאפאן־פליטען, 4,40 פארלעזונג. 4,55 פאר־טראג, 505 גראמאפאן־פליטען, 5.15 גראמאפאן־פליטען, 5,30 פערשידענע ידיעות, 5,45 נאכמיטאג קאנצערט, 7 פערשידענעס, 7,20 פילם קאלענדאר, טעאטער־רעפערטואר, 7,35 ספארט־קאמוניקאטען, 7,45 געשפרעכן, 815 פאפולערער קאנצערט, 9,55 ליטעראריש פערטעל שעה, 10,10 רעטשיטאל, 10,40 מעטעאראלאגישע און ספארט־ידיעות, 11 טאנץ־מוזיק.

פרייטאג'דיגע רינג־קאמפען אין צירק

אין דער ערשטער פאר קעמפען: אליוויערא־גארקאוויענקא, נאך 60 מינוט גייט דער קאמף איבער אויף פונקטען און דער זיגער בלייבט גאר־קאוויענקא, די 2־טע פאר קעמפען: קרויזער־קא־וואן, דער קאמף איז זעהר א פערביסענער נאך 33 מינוט האלטען קרויזער'ן אין א דאפעל־נעלסאן בע־זיגט קרויזער דעם שטארקען קאוואן, בירקענמייער בעזיגט ארלאוו'ן אין דער פינפטער מינוט, דער פריי אמעריקאנער־קאמף טארנא־מארטינאוו, ענ־דיגט זיך מיט א זיג פון טארנא אין 1 מינוט.

היינט האט זיך געמאלדען צום טורנעע דער שטארקסטער מענש פון דער היינטיגער צייט דער וועלט־מייסטער שמידט־וועסטערגארד, זיין אנמעל־דען האט ארויסגערופען א שטארקע פעראינטע־רעסירונג.

נעכטיגע רינג־קאמפען

אין דער ערשטער פאר קעמפען: גארקא־וויענקא־מארטינאוו, אין דער 19 מינוט בעזיגט גארקאוויענקא זיין געגנער, דער קאמף אליוויערא־בירקענמייער בלייבט אונענטשידען, אין דער דרי־טער פאר קעמפען: קרויזער־טארנא, דער יודי־שער אטלעט ווייזט ארויס זיין איבערמענשליכען כח ווערענדיג געהאלטען 3 מאל אין א שטארקען דאפעל־נעלסאן, דאך אין דער 24 מינוט בלייבט דער זיגער טארגא. אין דער לעצטער פאר קעמ־פען: דער סימפאטישער קאלעף מיט דעם ברוטא־לען קאוואן אין דער 19 מינוט בעזיגט קאוואן זיין געגנער דורך א דאפעל־נעלסאן.

היינט קעמפען: 1) שמידט־וועסטערגארד — מארטינאוו, 2) בירקענמייער־קאוואן, 3) טארנא־גארקאוויענקא. 4) קרויזער־אליוויערא (דעצידי־רענד), דער קאמף רופט ארויס א געוואלדיגען אינטערעס.

זונטאג, דעם 5. יוני, ר"ח סיון, 4 א זייגער נאכמ. קומט פאר אין זקנים־הויז פון הערמאן און מינא קאנשטאט, פאמארסקא 54 די 11־טע

יערליכע אלגעמ. פערזאמלונג

פון די מיטגלידער פון דער חברה „מחסה לזקנים" מיט פאלגענדער טאג־ארדנונג:

1) ערעפנונג און וואהלען פון א פארזיצענדען, אסעסארען און סעקרעטאר
2) פארלעזען דעם פראטאקאל פון די פאראיריגע אלגעמ. פערזאמלונג;
3) פארלעזען דעם פראטאקאל פון די רעוויזיאנס־קאמיסיע;
4) בעריכט איבער די טעטיגקייט פון די פערוואלטונג;
5) בודזשעט פאר'ן יאהר 1932/33, ד.ה. פון 1/4—1932, ביז 31/3—1933;
6) אויסבערטיגונג פון דער נייער אפיציגע;
7) פארלעזען און בעשטעטיגען דעם נייעם סטאטוט פון דער געזעלש.
8) פרייע פארשלאגען;
9) וואהלען פון 6 פערוואלטונגס־מיטגלידער, 5 קאנדידאטען און 3 מיטגלידער פון די רעוויזיאנס־קאמיסיע.

בײַ א נישט גענוגענדער צאהל מיטגלידער, וועט די פערזאמלונג פארקומען אין 2־טען טערמין, זונטאג, דעם 12 יוני, ח' סיון, אויך 4 א זייגער נאכם. און דעמזעלבען לאקאל און אויפיגער טאג־ארדנונג און וועט זיין גילטיג. פאר יעדער צאהל מיטגלידער.

די פערוואלטונג פון דער חברה „מחסה לזקנים" 8431

זונטאג, דעם 5 יוני 1932, ר"ח סיון, 4 א זייגער נאכמיטאג, קומט פאר אין דער תלמוד־תורה ע"ש הרהגה"צ רבנו אלי' חיים מייזל זצ"ל, יאקובא 6, די יעהרליכע

גענעראל־פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג־ארדנונג: 1) ערעפנונג דורכ'ן פרעזעס יחיאל יצחק בערמאן; 2) וואהלען פון א פארזיצענדען, אסעסארען און סעקרעטאר; 3) קאסע־בעריכט; 4) טעטיגקייטס־בעריכט פון דער פערוואלטונג; 5) בעריכט פון דער רעוויזיאנס־קאמיסיע; 6) בודזשעט אויפ'ן יאהר 1932/33; 7) ער־גענצונגס־וואהלען צו דער פערוואלטונג און רעוויזיאנס־קאמיסיע; 8) פרייע פארשלאגען. אלע מיטגלידער ווערען געבעטען פינקטליך און צאהלרייך צו ערשיינען.

בעמערקונג: אומפאלם די פערזאמלונג וועט אין בעשטימטען טערמין נישט קענען פארקומען צוליב מאנגעל אין קווארום, וועט די פערזאמלונג פארקומען צום 2־טען טערמין, דעם זעלבען טאג, 6 א זייגער אווענט, מיט דער זעלבער טאג־ארדנונג אין דעם זעלבען לאקאל, וועלכע וועט זיין גילטיג ביי יעדע צאהל מיטגלידער.

די פערוואלטונג. 8434

קויפט נור פון די 1־טע קוועלע

גרויסער אויסוואהל שפאצירוואגענס

אייזען־ניקעל־בעטען מאטראצען

ספרענזינאווע „Patent".

ווילשמאטשקעס אמעריקאנער

צו בעקומען אין פאבריקס־לאגער

„DOBROPOL", Łódź

Piotrkowska 73 (אין הויף)

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים־ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט־קראנקה. און מענער־שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא־לאגישע און נערווען־קראנקהייטען. קווארץ־לאמפ. עלעקטרישער הייל־קאבינעט לאסמעטיק.

— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — — פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט־אן א פרוי־דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

— בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

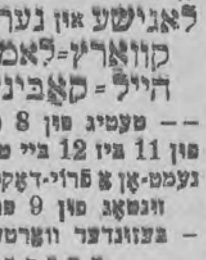

פאר גראפישע אנשטאלטען דרוקערייען און פערלאגען עמבעעהלט

די איינציגע אידישע איזקאנראפי אין לאדז

„גלעבקס"

צינקאגראפיע 104

טעל.: 241-24

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג־ארטאפעד

פאלודניאווא 9, טעל. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

אייגענע פראצאווניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע טאראטען ווי: חקלארקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גארטען א. א. וו.

נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.03 נאכמיטאג.

Dr. med. REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 20193

ספעציאל־ארצט פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אווענד זונטאג און יום־טובים פון 9 — 1 בייטאג.

Starszy Felczer

L. Tajchner

אלטשטאדט 12 טעל. 165-72

בעזיצט א 23־יעהריגע שפיטאל־פראקטיק אין ווארשא און אין לאדז.

נעהמט אן קראנקע פון אלע ספעציאליטעטן א גאנצען טאג.

פאר ארימע אויפנאהם פון 8—10 פריה נור 1 זל.

פאקעז־שטעלן מיט פרישע קראוויאנקע און גיט ארויס בעשייניגונגען.

שייטלען

מיט פאריזער שרינדען און פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעפיהרט אויך אנדולאציע ביי קערש, סקווערא15.

פאר גאלד, זילבער און לאמבארד־קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזן

איזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7. 8378

יעדער איינציגער האט זיך איבערצייגט, אז פאר מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה־מאשינען, גארדעראבען א"וו צאהלט די העכסטע פרייזן

א.ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט־פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל־בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען־קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער־קאן און עס פאלט אריין אין דעם בויך און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גוטע היילבאנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בע־האנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר

דאקטאר בראכירעווינד בעזיימינען זיכער דעם שווערסטען און געפעהר־ליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, דייטשונגען מיט הייל־גארטעטען און שפאנ־ראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאטס־פיס, ספעציעלע איינלאגען אין די שיך קינסטליכע גוטענע פיס און הענד, גוטענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,

tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבע־דינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע איניווערזיטעטס־פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנאש, פראפ. ד"ר י. מאריש־כער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען־קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק פאר דעם הייל־ארטאפעדישען גארסעט, וואס עס האט פערלענגט מיין 18־יעהריגער טאכטער דער ה' ד"ר. י. ראפאפארט אין לאדז, וואולטשאנסקא 10 מיין טאכטער איז געווען קראנק אויף פערקרימונג פון קרייץ־ביין.

פישעל ווילדמאן.

די ראדאשיצער חסידים

זענען מודיע, אז היינט, זונטאג, פרשת במדבר 9 א זייגער פריה קומט צו פאהרען מיט דער ווארשא־ווינער באהן דער ראדאשיצער רבי אדמו"ר הרב

ר' ישראל יוסף שליט"א

דק"ק ראדאשיק, און ער וועט איינשטיין אויף פאסאזש־שולץ 2.

א לאנגיעהריגער

מיליטער־בעאמטער

שרייבט ערלעדיגט אין אלע מיליטער־זאכען ספעציאליסט אין שרייבען פון ביטעס פאר אייבציגע שפיזערס

מאן

פעטריקאווער 10

כשר! „BAR ROGOŻYKA”, Zielona 11 róg Zachodniej כשר!
Telefon 189-14.

נאָך אַ גרינדליכען רעמאָנט און פערגרעסערטען לאָקאַל איז דער רעסטאָראַן ווידער נאָרמאַל טעטיג און עמפּפעהלט צום זומער-סעזאָן די בעוואוסטע געשמאַקע מיטאָגען פון 4 גענג צו 1.50 און 2 זל.
מיט געפליגעל. פון 1-טען טשערוויעץ ווערט ארויסגעגעבען מילכיגע פריהשטיקען און אווענדברויטען פון 5 גענג צו 1.10 זל. בעמערקונג: צוליב דער בעקוועהמליכקייט פון מיינע
ג' געסט האָב איך געעפענט א צווייטען איינגאַנג פון זאַכאָדניאַ גאַס. ערשטקלאַסיגע בעדינונג. בעזונדערע גאַבינעטען פאַר גרופּען-געסט.
מיט אַכטונג ROGOŻYK

Zarząd Spółki Akcyjnej
Kolej Elektryczna Łódzka
Spółka Akcyjna

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonarjuszów, że **w środę,** dnia 22 czerwca 1932 roku, o godzinie 17-ej odbędzie się w lokalu Banku Przemysłowców Łódzkich w Łodzi przy ul. Ewangelickiej Nr. 15

XXXII Zwyczajne Walne Zgromadzenie

z następującym porządkiem dziennym:
1. Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok 1931 i pokwitowanie władz Spółki.
2. Podział zysku za rok 1931.
3. Uchwalenie budżetu na rok 1932 (także określenie wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej).
4. Wolne wnioski z art. 54 prawa akc.

PP. Akcjonarjusze, zamierzający uczestniczyć w tem Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje lub kwity depozytowe krajowych instytucyj kredytowych w biurze Zarządu Spółki w Łodzi, ul. Tramwajowa 6, najpóźniej do dn. 14 czerwca r. b. włącznie. 3425

קליינע אנאנסען
1 זלאָטי
פאַר אַ אנאנס ביז 15 ווערטער

לאָקאַלען

צו דינגען און פערדינגען פערשידענע לאָקאַלען אין אַלטע און אין נייע הייזער מיט אַלע בעקוועמליכקייטען אויף מאַנאַטליכע דירה-געלד, בעזונדער, געשעפטס- און פאַבריקס-לאָקאַלען. מעבלירטע צימערן, הייזער, ווילעס, פּלעצער פון פערשידענע פּרייזען. יעדער קויפט און פערקויפט. נאָר דורך דער ביוראָ „לאָקום”, וואָס ערלעדיגט פּינקטליך און סאָליד. אינפאָרמאַציעס אָהן בעלוינונג. פּיעטריקאָווער 62, פראָנט, 2. שטאָק, טעל. 15-166, טעטיג פון 8 פריה ביז 8 אָוועגד.

ביליג אָבצוגעבען אַ צימער אויף אַ פראָצאָוניע, געאייגנעט פאַר אַ דאַמען-שניידערין. אויך אַן אויספערקויף פון פערשידענע מאָלער-שאַבלאָנען און שפּריץ-מאַשינען, ביי פישאָף, לאָדז, פּולנאָצנאַ 9

צו פערדינגען פון זאָפאָרט אַ שעהנע שטוב מיט א קוך, ביליג דירה-געלד. בזשעזשינער 7, גרינבאַל. 3435

לאָזשי ביי אַן אָנשטענדיגער פאַמיליע אין אַ שעהן פראָנט-צימער מיט אַ בעזונדערן איינגאַנג קענען בעקומען 2 יונגעלייט אָדער פריילײנס, עווענטועל פאר אַ פּאָר-פּאָלק. זאַוואַדזקאַ 29, וו. 8 פראָנט. 3425

אַן אָרט צו שלאָפען פאַר 2 יונגעלייט אָדער פריילײנס אין א בעזונדער פראָנט-צימער, 1-טער שט. צו ערפאַהרען ווסכאָדניאַ 56, וו. 6. 3427

אַן אָרט צו שלאָפען פאר 1 אָדער 2 פערזאָן עווענטועל פאַר 2 פריילײנס. צו ערפאַהרען פּילסודסקיעגאָ 37, ביי רעגענוועטער, פראָנט, 3. שט.

אַן אָרט צו שלאָפען פאַר א אינטעליגענטען יונגענמאַן מיט בעקעסטיגונג אָדער אָהן. צו ערפאַהרען ציגעל-גאַס 21, 2-טער הויף, קווער אָפיצינע, וואוינונג 35. 3430

פריוואַט-לעקציעס

א לערן-יונגעל צו טאַמבורירער-ארבייט וואָס זאָל שוין האָבען געאַרבייט ביי א טאַמבורירער. די אַדרעס צו ערפאהרען אין אדמיניסט. 3423

קוואַליפיצירטע מאַשין-נייערינס צו סוועטערס ווערען געזוכט ביי לאַנדענבערג, קאַמיענאַ 7.

פערשידענעס

בעטען מאַטראַצאָווע אייזערנע זעהר ביליג צו פערקויפען אָדער ארויסבאָרגען אין א גרעסערער צאָהל. שענקעוויטשאַ 2 אין אייזען-פלאַץ.

צו פערקויפען א קראַפּט-טריקאָטאַזש-מאַשין 10-120 אין בעסטען צושטאנד. צו ערפאהרען ביי לעווקאָוויטש, ווארשא, פראנציסקאַנער 28.

וויכטיג פאַר צייכנער און גאַלאַנטעריע-געוועלבער! פערקויף פון שאַבלאָנען צו צייכנען סערוועטקעס. די נייעסטע מוסטערן, ערשטקלאַסיגע אַרבייט, נידריגע פרייזען. לאָדז, פראנציסקאַנער 13 אין גאַלאַנטעריע-געוועלב. 3346

פאר די, וועלכע פעררייזען צום
ים און אויף זומער-וואוינונגען

הויבען מיר אָן מיט'ן 30-טען מאי דעם פערקויף פון פאָלגענדע אַרטיקלען:

באָדע-מאַנטלען
ערשטקלאַסיגע אויספיהרונג

סחורות אויף באָד-מאַנטלען

באָדע-ליילעכער

האַנטיכער
אין אַלע קאָלירען מוסטערן און גרויסען

FROTTE - דיוואַניקעס

באָד-קאָסטיומען
פאַר דאַמען, הערען און קינדער
אין א גרויסען אויסוואַהל

פּיזשאַמעס
פאר דאַמען און הערען
געשמאַקפול צוזאַמענגעשטעלטע פאַרבען

זומער-שטאָפען
אין פערשידענע סאָרטען
אין גרויסען אויסוואַהל

פלאַנעל-היטעלעך
ווייסע און קאָלירטע

לעזשאַקעס
אין אַ גרויסען אויסוואַהל

אַמעריקאַנער פאַטעלען
צוגעלייגטע

לייוונט אויף מאַרקיזען
אין פערשידענע פאַרבען

לייוונט אויף כאַדניקעס
אין פערשידענע פאַרבען

לייוונט אויף לעזשאַקעס
גרויסער אויסוואַהל פון קאָלירען

טישטוכער פאַר גערטנער
אין פרעכטיגע פאַרבען און מוסטערן

וועש פאַר דאַמען, הערען און קינדער
אין דער בעסטער אויספיהרונג
צו קאָנקורענץ-פרייזען

מיר מאַכען אויפמערקזאַם דער ג' קונדשאַפט, אויף אַלע אנדערע ווידזעווער סחורות, הויפּטזעכליך מאַרקע **OK** פון ביז איצט נאָך נישט בעקאַנטער העכסטער קוואַליטעט.

KONSUM
PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE” S.A.
ROKICIŃSKA 54. Dojazd Tramwajami 10 i 16

3432

DO OGÓŁU NAUCZYCIELSTWA!

מיר מאַכען עפענטליך בעקאַנט, אַז אַלע פאַסטענס אויפ'ן שול-יאָהר 1932/33 אין דער פריוואַטער פאָלקסשול

„חבצלת” נאַדלעזשנאַ 12, געפינען זיך אונטער אַ באָיקאָט

און צוליב דעם ווארענען מיר נישט אנצונעהמען די פאָסטענס.

גלייכצייטיג מאַכען מיר בעקאַנט, אַז צוליב קאָנפליקטען אין אַ סך פריוואַטע שולען וואַרענען מיר נישט אָנצונעהמען קיין לעהר-פאָסטענס אין אלע שולען אויפ'ן לויפענדען יאָהר 1932/33 אהן אַ פערשטענדיגונג מיט'ן לעהרער-פעראיין.

ZARZĄD SEKCJI SZKóŁ PRYW. przy OGNISKU
ZAW. ZRZESZ. SZKóŁ POWSZ. Południowa 3. 3437

Palma-Patent

די בעוואוסטע פעלד-בעטן „Palma-Patent”

וואָס זענען אַלעמען בעקאַנט מיט זייער פּראַקטישקייט און דויערהאַפטיגקייט מיט אַ גאַראַנטיע אויף 3 יאָהר

ווי אויך לעזשאַקעס, פעלד-בעטלעך און פעלד-בענקלעך

מאַטראַצען
געבעטע, שאַטקאָווע, קאַנאַדיסקע
קאָזשעטקעס, טאַפּטשאַנעס

בעקומט מען נור אין דער בעקאַנטער פאַבריק

לאָדז, פּולנאָצנאַ 24, טעל. 131-85
הורט דעטייל

Spółdzielnia Handlowo-Towarowa
z odp. ogr. w OPOCZNIE

w związku z likwidacją wzywa wierzycieli do ogłoszenia swych roszczeń.

Zarząd. 3387

אלע דאַרפען וויסען
אַז די פירמע
פערדער זגערזשער 7
לוטאָמירערסקאַ 2 און זגערזשער 20

איז די איינציגע קוועלע, וואו מען קריגט אַמביליגסטען צו קויפען

דאַמען- און מענער-היטען

פון די נייעסטע פאַסאָנען און מאָדערנסטע קאָלירען, וואָס איז ספעציעל צוגעגרייט געוואָרען אויף דעם קומענדיגען יום-טוב און גלייכצייטיג ווערט אָנגענומען צו איבערפאַסאָנירן מענער- און דאַמען-היטען פון גאָר אַלט אויף גאַנצליך ניי און אַלעס צו ביליגע פרייזען און רעעלע בעהאַנדלונג. געדענקט די אַדרעסען!

א שאָקאָלאַד- און צוקער-וואַרען-פאַבריק
אין לאָדז

מיט אַן אייגעפיהרטער קונדשאַפט אין אַ גוטען צושטאַנד, מאַשינען פון דער מאַרקע „לעהמאַן”

צו פערפאַכטען אדער צו פערקויפען

זיך צו ווענדען צו אַנטאַני נאָוואַצקי, וואַרשאַ, מאַרשאַלעק פּאַס נ' 8 וו. 10

חדר „תורה ודת” עם גן-ילדים
פל. וואָלבאָרסקי 6 (נייע שטאָט)

איז דאָס איינציגע מוסטערהאַפטע חדר, וואָס עס ווערט אָנגעפירט אונטער דער לייטונג פון בעוואוסטע מלמדים און לעהרער פעדאַגאָגען - ספעציאַליסטען.

ס'ווערט געלערנט א"ב, עברי, חומש, רש"י, קריאת התורה, נ"ך, שלחן ערוך, משניות, גמרא, העברעאיש און יודיש און אַלעס, וואָס א יודיש קינד דאַרף צו וויסען! ס'ווערען אָנגענומען קינדער פון 4 ביז 12 יאָהר.

אַ ספעציעל נאָכמיטאָג-חדר פאַר קינדער וואָס לערנען אין פוילישע שולען.

די קאָנצעסיאָנירטע צושניידער-שולע פון א. אורמאַן
אין לאָדז, זשעלאָנאַ 10 A

מאַכט בעקאַנט, אַז ווער עס וויל געניסען פון 25 פראָצ. ביליגער דעם ערשטען קורס, מוז זיך ביז מאָנטאָג, דעם 30 מאַי ד. י. איינשרייבען צו די לעקציעס. די קאַנצעלאַריע איז אָפען פאַר שילער צום איינשרייבען יעדען טאָג פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 8 אָוועגד.

פאַר צוגערייזטע שילער בעוואָרנט די שולע פרימאַ מיטוגגען און זייבער צו שלאָפען פאַר זעהר ביליג.

מיט אַכטונג
צושניידער-לעהרער א. אורמאַן. 3404

Dr. med.
W. Eychner
אָקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאַנאַ 4
(נעבען קינאָ „טשאַרי”) טעל. 134-72
נעהמט אָן פון 2 1/2 – 4 און פון 7 – 8 אָוועגד

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאַליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8–11 און פון 5–9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9–1 פאַרמ.
בעזונדערער ווארטע-זאַל פאַר פרויען

אַבאָנעמענטס-פּרייז: [illegible] אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט [illegible]
אַ חודש אין אויסלאַנד — 8 זל.
[illegible]
אַנאָנסען-פּרייז: [illegible] 18 גר. [illegible] 24 [illegible]
4 [illegible] 40 [illegible] 60
8 [illegible] 12 [illegible] 18
[illegible]
Wydawnictwo „Najer Folksblat”, spółk. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. [illegible] i D. [illegible] Redaktor odpowiedzialny: Ch. [illegible]
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat” [illegible] 21.